

TAALSPRONG

LEERKRACHTHANDLEIDING

Thema 7: Kijk kunst!

Introductie	5
Lesuitwerkingen	15
WEEK 1	
Les 1 Wat is kunst? (1)	16
Les 2 Wat is kunst? (2)	18
Les 3 Het schilderij (1)	20
Les 4 Het schilderij (2)	23
Les 5 Herhalingsles	25
WEEK 2	
Les 6 Kaat in het museum (1)	27
Les 7 Kaat in het museum (2)	29
Les 8 De muzikant (1)	31
Les 9 De muzikant (2)	33
Les 10 Herhalingsles	35
WEEK 3	
Les 11 Kaat in het theater (1)	37
Les 12 Kaat in het theater (2)	39
Les 13 Verleden, heden, toekomst (1)	41
Les 14 Verleden, heden, toekomst (2)	43
Les 15 Herhalingsles	45
HERHALINGSWEEK	
Herhalingsdag 1	47
Herhalingsdag 2	49
Herhalingsdag 3	51
Herhalingsdag 4	53
Herhalingsdag 5	55
Kopieerbladen	57
Materialenlijst	69

Introductie

- Verhaallijn
 - Themadoelen
 - Doelwoorden
 - Gebruikswwoorden
 - Woordschema's
 - Poster tegenstellingen
 - Poster synoniemen
 - Liedje/gedicht
 - Films
 - Verhalenboek
-

VERHAALLIJN

Het zevende thema van het tweede leerjaar van de methode Taalsprong gaat over kunst. In het prentenboek 'Kaat en Kunst' staan drie verhalen die gedurende dit thema aan bod komen. In het eerste verhaal wordt besproken wat kunst is. In het tweede verhaal gaat Kaat naar een museum en in het derde verhaal naar Cas di Cultura (het theater). Binnen dit thema wordt een woordkast DE KUNST opgebouwd waarbij de kinderen van verschillende kunstvormen leren hoe de kunstwerken en de kunstenaars heten, waar je deze kunst kunt bekijken, welke materialen nodig zijn en wat de kunstenaar precies doet. In dit thema gaan de kinderen voor het eerst in duo's lezen. Verder wordt er de nodige aandacht besteed aan het stimuleren van de mondelinge taalproductie van de kinderen middels het houden van een kleine voordracht, maar ook middels het navertellen van de verhalen.

In dit thema worden de letters van de voorgaande thema's en de letters die de kinderen vanuit het Papiamento al kennen en die hetzelfde zijn in het Nederlands, herhaald. In de klas hangt (naast de letterlijn in het Papiamento) een Nederlandse letterlijn. Specifieke aandacht wordt in dit thema geschonken aan:

- het lezen van drielettergrepige woorden die beginnen met 'ge-' 'be-' en 'ver-';
- het lezen van drielettergrepige woorden die eindigen op '-enen', '-eten' en '-eren';
- het lezen van verkleinwoorden met drie lettergrepen;
- het lezen van drielettergrepige woorden die eindigen op '-ig', '-lijk' en '-ing';
- het lezen van woorden die beginnen met 'on-' en 'ont-';
- het lezen van drielettergrepige woorden.

In les 5, 10 en 15 wordt een woorddictee afgenomen. Hierbij wordt het schrijven van klankzuivere samenstellingen geoefend.

THEMADOELEN

MONDELING TAALONDERWIJS

- De kinderen kunnen gericht begrijpend luisteren naar fictie (de verhaallijn volgen en begrijpen).
- De kinderen kunnen een spel spelen met medeleerlingen.

Subdoelen

- Begrijpen van de strekking van een verhaal, rollenspel en film;
- Begrijpen van de tekst van een lied en gedicht;
- Gericht luisteren en kijken naar een film;
- Beantwoorden van open vragen;
- Geven van een voordracht;
- Formuleren van zinnen;
- Geven van instructies aan medeleerlingen;
- Zingen van de tekst van een lied en gedicht;
- Voorspellen van een vervolg van een verhaal;
- Koppelen van eigen kennis en ervaring aan de inhoud van de les;
- Navertellen van een verhaal;
- Samenvatten van een verhaal;
- Formuleren van een titel van een verhaal en schilderij;
- Voordragen van een gedicht en lied;
- Toepassen van gespreksvaardigheden;
- Formuleren van vraagzinnen;
- Reflecteren vanuit eigen ervaringen;
- Formuleren van een mening;
- Voeren van een kort gesprek.

SCHRIFTELIJK TAALONDERWIJS

- De kinderen kunnen een tekst lezen en begrijpen.
- De kinderen kunnen de aangeboden leesmoelijkheden uit het thema voldoende toepassen.
- De kinderen kunnen drielettergrepige woorden die eindigen op '-enen', '-elen' en '-eren', lezen.
- De kinderen kunnen drielettergrepige woorden met een voorvoegsel ('ge-', 'be-', 'ver-'), lezen.
- De kinderen kunnen drielettergrepige verkleinwoorden, lezen.
- De kinderen kunnen drielettergrepige woorden die eindigen op '-ig', '-lijk' en '-ing', lezen.
- De kinderen kunnen drielettergrepige woorden die beginnen met 'on-' en 'ont-', lezen.
- De kinderen kunnen drielettergrepige woorden lezen.
- De kinderen kunnen een verhaal schrijven.
- De kinderen kunnen klankzuivere mkm-samenstellingen schrijven.

Subdoelen

- Beantwoorden van vragen over een leestekst;
- Lezen en begrijpen van een leestekst;
- Lezen van drielettergrepige woorden die eindigen op ‘-enen’, ‘-elen’ en ‘-eren’;
- Lezen van drielettergrepige woorden met een voorvoegsel (‘ge-’, ‘be-’, ‘ver-’);
- Lezen van drielettergrepige verkleinwoorden;
- Lezen van drielettergrepige woorden die eindigen op ‘-ig’, ‘-lijk’ en ‘-ing’;
- Lezen van drielettergrepige woorden die beginnen met ‘on-’ en ‘ont-’;
- Lezen van drielettergrepige woorden;
- Schrijven van klankzuivere mkm-samenstellingen;
- Schrijven van een verhaal aan de hand van platen.

TAALBESCHOUWING

- De kinderen kunnen tegenstellingen toepassen.
- De kinderen kunnen synoniemen toepassen.
- De kinderen kunnen aangeven waar persoonlijke voornaamwoorden naar verwijzen.
- De kinderen kunnen aangeven waar bezittelijke voornaamwoorden naar verwijzen.

Subdoelen

- Toepassen van tegenstellingen;
- Toepassen van synoniemen;
- Toepassen van het meervoud van zelfstandige naamwoorden;
- Toepassen van persoonlijke voornaamwoorden;
- Toepassen van bezittelijke voornaamwoorden;
- Toepassen van verkleinwoorden (en bijbehorend lidwoord);
- Maken van woorden met de aangeboden letters.

WOORDENSCHAT

- De kinderen kunnen de doelwoorden van het thema (35) herkennen en benoemen.
- De kinderen kunnen de gebruikswwoorden van het thema (50) begrijpen.

Subdoelen

- Kennen van de betekenis van woorden uit de woordschema’s DE KUNST, HET KUNSTWERK, HET SCHILDERIJ, HET BEELD, HET INSTRUMENT, DE VOORSTELLING en VROEGER/NU/LATER;
- Herkennen van een woord op grond van een beschrijving.

DOELWOORDEN

Deze woordenlijst is een overzicht van de ‘nieuwe’ woorden die, binnen de lessen van dit thema, speciale aandacht krijgen. Aan het einde van dit thema dienen de kinderen deze woorden zowel receptief als productief te beheersen.

1. achtergrond, de	13. kunstwerk, het	25. theater, het
2. beeld, het	14. lawaai, het	26. toekomst, de
3. beeldhouwen	15. museum, het	27. toneelspelen
4. beeldhouwer, de	16. muziek, de	28. toneelspeler, de
5. beroemd	17. muzikant, de	29. toneelstuk, het
6. dans, de	18. penseel, het	30. trompet, de
7. danser, de	19. podium, het	31. verf, de
8. heden, het	20. publiek, het	32. verleden, het
9. hout, het	21. schilder, de	33. viool, de
10. instrument, het	22. schilderen	34. voorgrond, de
11. klei, de	23. schilderij, het	35. voorstelling, de
12. kunst, de	24. steen, de	

GEBRUIKSWOORDEN

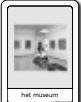

Deze woordenlijst is een overzicht van woorden die naast de doelwoorden ook aan bod komen binnen dit thema en wel zo frequent dat verondersteld kan worden dat de kinderen deze woorden aan het einde van dit thema in ieder geval receptief beheersen.

1. afbeelding, de	18. koper, het (materiaal)	35. pas, de
2. alle	19. korte	36. piano, de
3. alleen	20. krokodil, de	37. snaar, de
4. allerlei	21. kwast, de	38. strijken
5. bekend	22. kwijtraken	39. tekening, de
6. bezoeken	23. lange	40. toevoegen
7. bijhoren	24. lelijk	41. trommelen
8. blokfluit, de	25. leven	42. uiteindelijk
9. doek, het	26. mij	43. verboden
10. gauw	27. moeilijk	44. verhuizen
11. geweldig	28. natuurlijk	45. verte, de
12. gitaar, de	29. neerzetten	46. voorste, het/de
13. glimlach, de	30. noemen	47. voorwerp, het
14. helemaal	31. olifant, de	48. wandeling, de
15. hier	32. ongeluk	49. wekker, de
16. klodder, de	33. ontbijten	50. zaal, de
17. knikkeren	34. optreden	

WOORDSCHEMA'S

Aan het einde van het thema hangen aan de woordmuur alle woordschema's, die gedurende dit thema aan bod komen. Hieronder een overzicht van deze woordschema's.

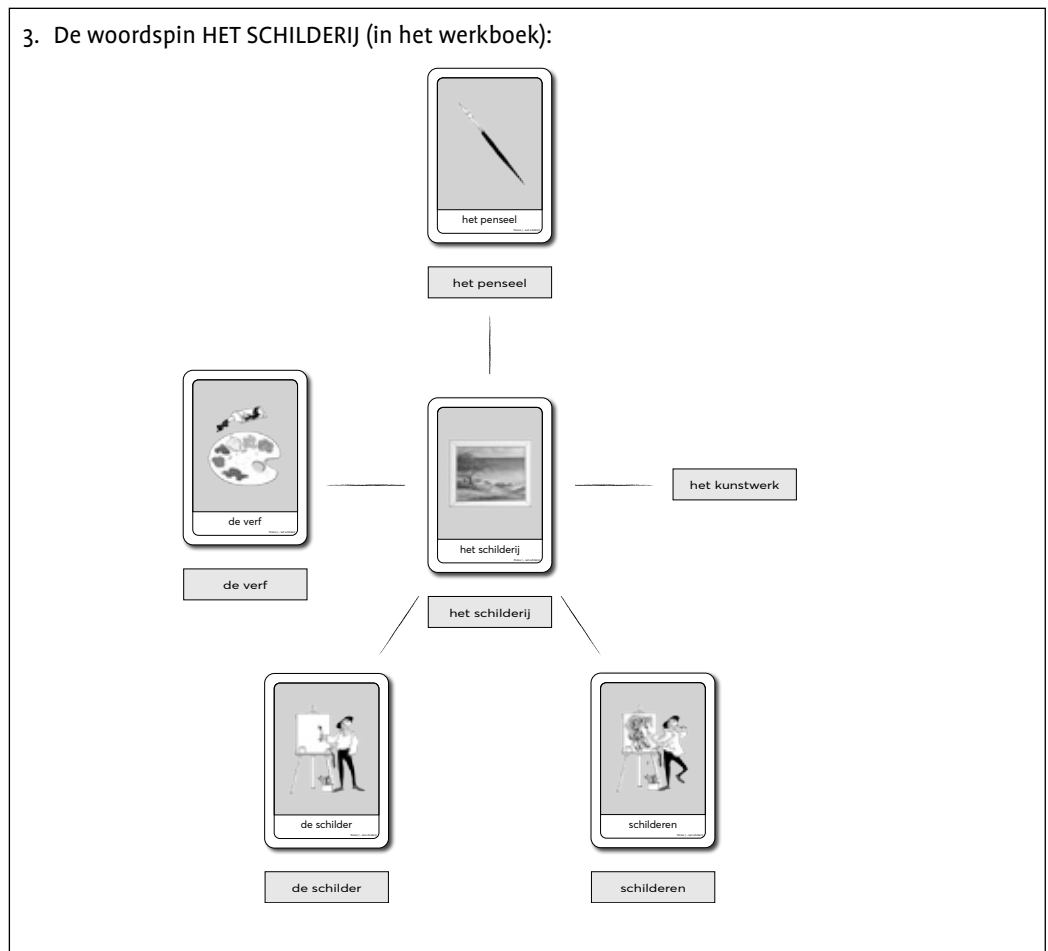
1. De woordkast DE KUNST:

DE KUNST					
HET KUNSTWERK	DE KUNSTENAAR	WAT DOETHIJ/ZIJ?	HET MATERIAAL		WAAR IS HET KUNSTWERK TE BEKIJKEN?
 het schilderij	 de schilder	 schilderen	 het penseel	 de verf	 het museum
 het beeld	 de beeldhouwer	 beeldhouwen	 het hout	 de klei	 het museum
 de dans	 de danser	 dansen	 de muziek	 de dansschoenen	 het theater
 de muziek	 de muzikant	 muziek maken	 het muziekinstrument	 de viool	 het theater
 het toneelstuk	 de toneelspeler	 toneelspelen	 de verkleedkleding	 de verkleedspullen	 het theater

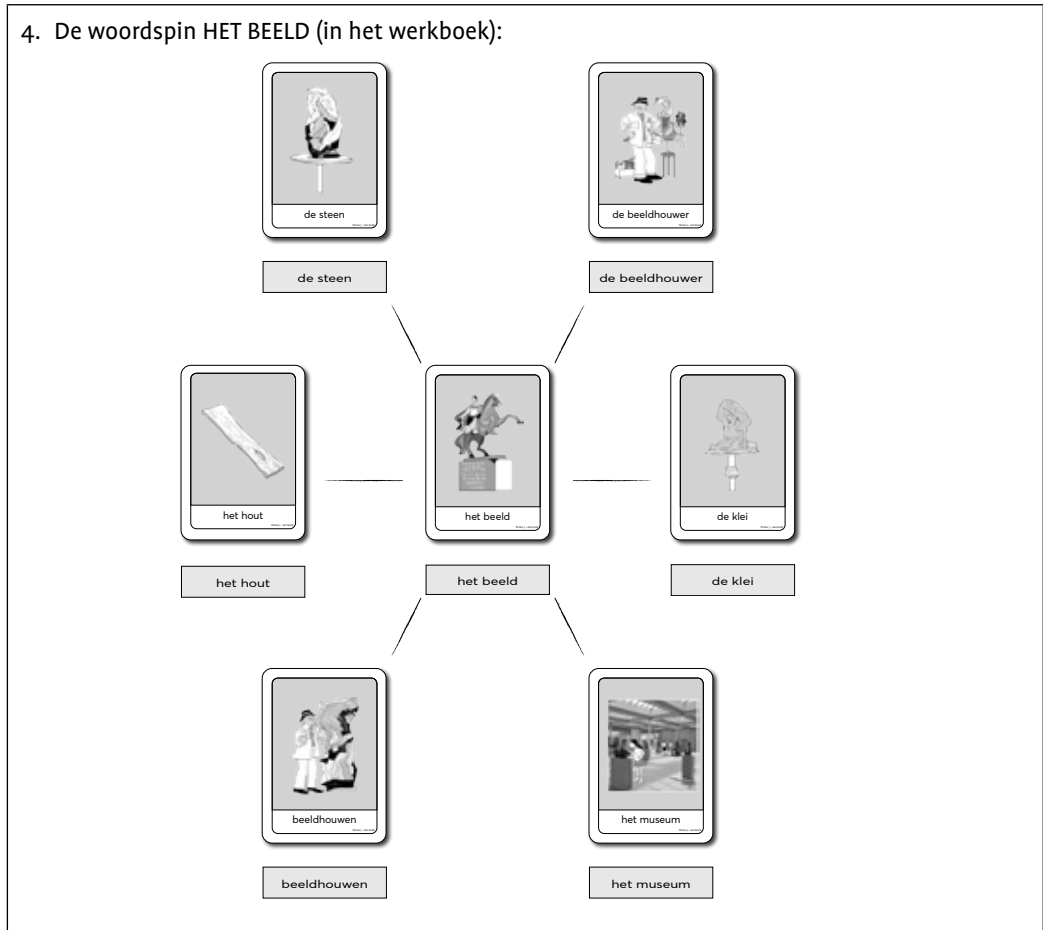
2. De woordparachute HET KUNSTWERK (in het werkboek):

het schilderij	het beeld	de dans	de muziek	het toneelstuk
het schilderij	het beeld	de dans	de muziek	het toneelstuk

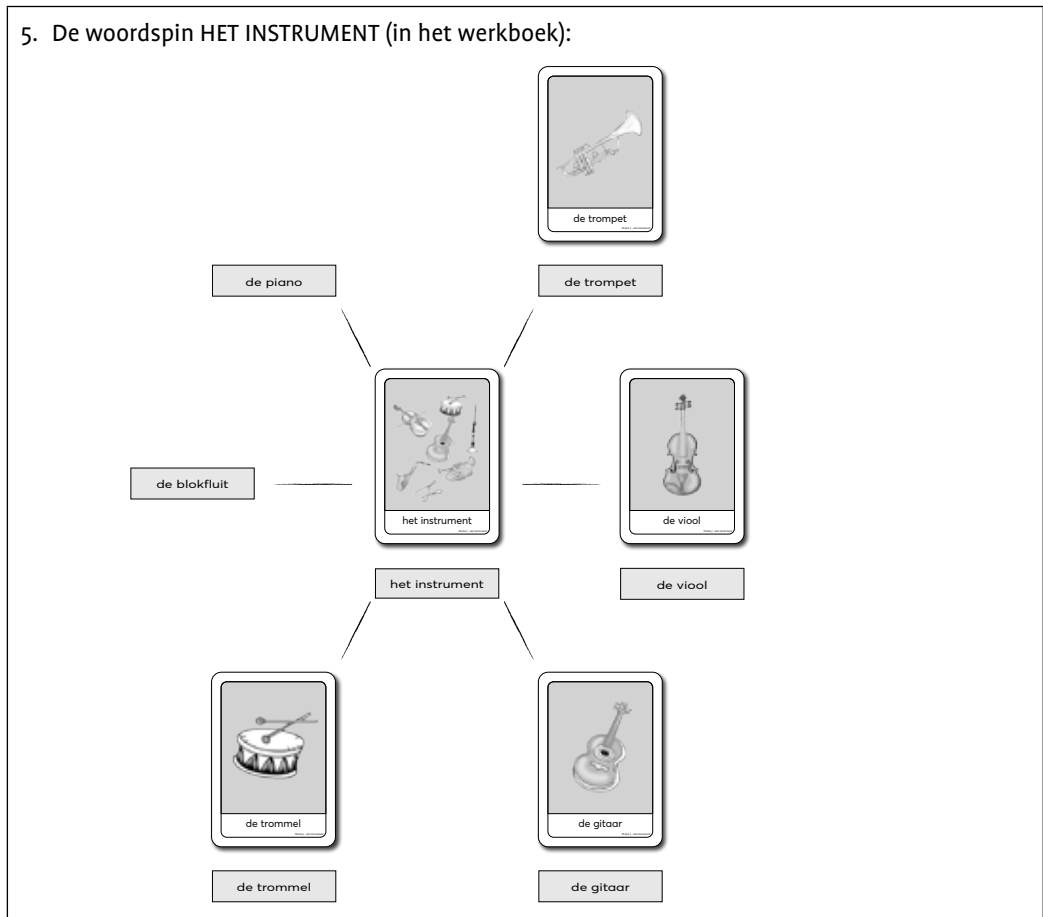
3. De woordspin HET SCHILDERIJ (in het werkboek):

4. De woordspun HET BEELD (in het werkboek):

5. De woordspun HET INSTRUMENT (in het werkboek):

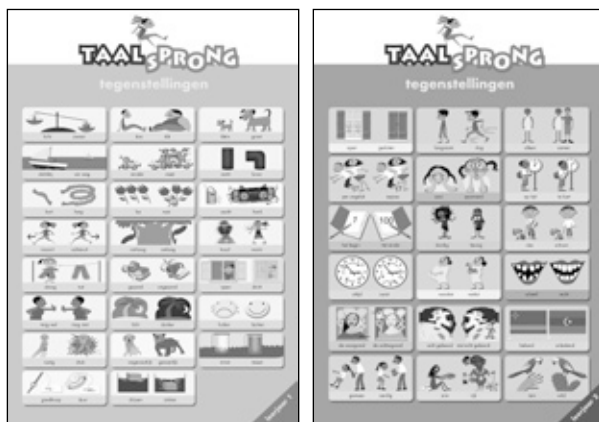

6. De woordparachute DE VOORSTELLING (in het werkboek):

7. De woordkast VROEGER/NU/LATER:

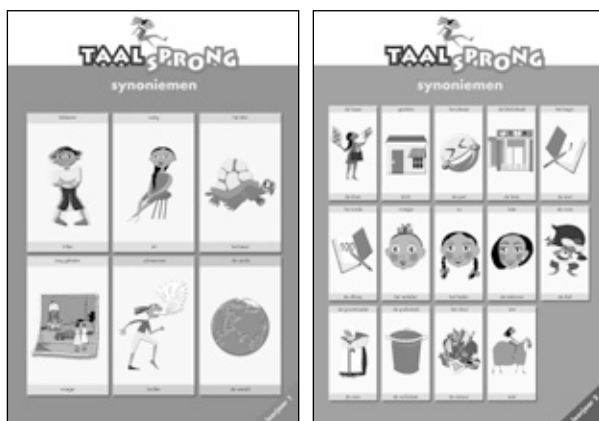
POSTER TEGENSTELLINGEN

Herhaal de tegenstellingenposter van leerjaar 1. En herhaal de tegenstellingen die in het tweede schooljaar reeds aangeboden zijn. In dit thema wordt 1 nieuwe tegenstelling aangeboden te weten 'langzaam'/'vlug'. U kunt ervoor kiezen om de tegenstellingen die nog niet aan bod gekomen zijn af te dekken.

POSTER SYNONIEMEN

Herhaal de synoniemenposter van leerjaar 1. En herhaal de synoniemen die in het tweede schooljaar reeds aangeboden zijn. In dit thema worden drie nieuwe synoniemen aangeboden te weten 'vroeger'/'verleden', 'nu'/'heden' en 'later'/'toekomst'. U kunt ervoor kiezen om de synoniemen die nog niet aan bod gekomen zijn af te dekken.

LIEDJE/GEDICHT

In dit thema wordt 1 lied en 1 gedicht aangeleerd. Zowel het liedje als het gedicht worden in het thema meerdere malen herhaald.

Het lied: 'Kunst'.

*Het is de kunst iets te verzinnen,
 wat nog niemand heeft verzonnen,
 waaraan niemand is begonnen.
 Iets met hout of verf of steen.
 Helemaal van jou alleen.*

*Dus wat zal ik eens gaan maken?
 Blote dames in een wei,
 of een beeld met zonder armen,
 of misschien een heel groot ei?*

*Dus wat zal ik eens gaan maken?
Heel veel streepjes op een doek,
of een juffrouw met een glimlach,
of gewoon een heel mooi boek?*

*Weet je wat ik nu ga maken?
Kijk, een prachtig schilderij.
Een portret met heel veel kleuren ...
Helemaal alleen van mij.*

Het gedicht: 'Ik ben een schilder':

*Ik ben een schilder.
En dit is mijn schilderij.
Dit zijn mijn kwasten.
En die verf hoort daarbij.*

*Ik maak kunst.
Met mijn verf op mijn papier.
Een boom of een huis.
Een klodder daar en een klodder hier.*

*Alles wat ik heb is van mij.
Hooft dit schilderij daar ook bij?*

*Jij bent een schilder.
En dit is jouw schilderij.
Dat zijn jouw kwasten.
En die verf hoort daarbij.*

*Jij maakt kunst.
Met jouw verf op jouw papier.
Een boom of een huis.
Een klodder daar en een klodder hier.*

*Alles wat jij hebt is van jou.
Dus pak je spullen maar gauw.*

FILM

Om de kinderen een goed beeld te geven van wat kunst is, kunt u in les 1 het filmpje dat hoort bij het lied 'Kunst' laten zien.

In les 8 kunt u de film die hoort bij het prentenboek 'Trompet voor olifant' laten zien.

U kunt beide films vinden op de webpagina van Taalsprong.

VERHALENBOEK

In dit thema wordt het verhaal 'Kaat en kunst' uit het verhalenboek (bladzijde 124 t/m 147) aangeboden. Dit verhaal kan door de leerkracht verteld worden, maar wordt ook als luisterboek (in drie verhalen) geleverd.

Lesuitwerkingen

WEEK 1

- Les 1 Wat is kunst? (1)
- Les 2 Wat is kunst? (2)
- Les 3 Het schilderij (1)
- Les 4 Het schilderij (2)
- Les 5 Herhalingsles

WEEK 2

- Les 6 Kaat in het museum (1)
- Les 7 Kaat in het museum (2)
- Les 8 De muzikant (1)
- Les 9 De muzikant (2)
- Les 10 Herhalingsles

WEEK 3

- Les 11 Kaat in het theater (1)
- Les 12 Kaat in het theater (2)
- Les 13 Verleden, heden, toekomst (1)
- Les 14 Verleden, heden, toekomst (2)
- Les 15 Herhalingsles

HERHALINGSWEEK

- Herhalingsdag 1
 - Herhalingsdag 2
 - Herhalingsdag 3
 - Herhalingsdag 4
 - Herhalingsdag 5
-

Les 1 Wat is kunst? (1)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen gericht begrijpend luisteren naar fictie (de verhaallijn volgen en begrijpen) en de kinderen kunnen drielettergrepige woorden die eindigen op ‘-enen’, ‘-elen’ en ‘-eren’, lezen.

Subdoelen

- Begrijpen van de strekking van een rollenspel;
- Begrijpen van de strekking van een verhaal;
- Uitbreiden van de woordenschat met de woorden: de kunst, het kunstwerk, het schilderij, het beeld, de muziek, de dans en het toneelstuk;
- Lezen van drielettergrepige woorden die eindigen op ‘-enen’, ‘-elen’ en ‘-eren’;
- Lezen en begrijpen van een leestekst;
- Begrijpen van de strekking van een film.

Materiaal Taalsprong

- Verhalenboek: ‘Kaat en kunst’ van Sanne Jennen en Laura Tonk. (Kunst, wat is dat?)
- Leesboek: Bladzijde 174 en 175.
- Track 46: Het verhaal: ‘Kaat en Kunst’ (Kunst, wat is dat?)
- Track 47: Het lied: ‘Kunst’.
- Film 10: Het lied: ‘Kunst’. (Zie webpagina Taalsprong).

Vorbereiding

- Hang een groot vel papier aan het bord en zet verf, penselen en water klaar.
- Zorg voor een schilderschort en eventueel een excentrieke hoed.
- Zorg dat de volgende zinnen op het bord staan:
In de klas **tekenen** we een boom.
De dansers **huppelen** op de muziek.
De **kinderen** maken een beeld.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U verkleedt u zelf als kunstenaar/schilder en u introduceert het thema ‘Kunst’ door het woord ‘Kunst’ op een vel papier te schilderen.
Kern	15 min.	U leest uit het verhaal ‘Kaat en kunst’ (in het verhalenboek), het hoofdstuk ‘Kunst, wat is dat?’, voor.
	10 min.	U herhaalt de letters van de letterlijn. U introduceert het lezen van de drielettergrepige woorden die eindigen op: ‘-enen’, ‘-elen’ en ‘-eren’ op bladzijde 174 van het leesboek.
	10 min.	U laat de kinderen bladzijde 175 uit het leesboek lezen.
Afsluiting	5 min.	U laat het filmpje zien bij het lied ‘Kunst’.

TIP

Trek dit thema door in de lessen ‘Arte’. Laat de kinderen in deze lessen zelf ervaren hoe het is om kunst te maken. Kies bijvoorbeeld een schilder die de kinderen aanspreekt, zoals Britto. Bespreek zijn schilderijen en laat de kinderen dezelfde techniek toepassen.

◆ Start

Introduceer het thema ‘Kijk kunst!’ door als kunstenaar verkleed de klas in te komen of kleeft u voor de klas om en laat de kinderen raden wat u bent. Vertel dat u een kunstenaar bent en dat u een mooi **schilderij** gaat maken. Schilder het woord **de kunst** op het papier aan het bord. Verwoord hierbij al uw handelingen. Vraag vervolgens aan de kinderen wat ze van uw **kunstwerk** vinden. Vinden ze het mooi, lelijk, grappig, et cetera ...?

◆ Kern

1. Vertel dat **kunst** een moeilijk woord is om uit te leggen. In het woordenboek staat dat **kunst** mooie dingen zijn die mensen hebben gemaakt, bijvoorbeeld **schilderijen**, een **toneelstuk** of **muziek**. Maar wat de één mooi vindt, vindt een ander niet mooi. Vertel dat u een verhaal gaat voorlezen over Kaat. Kaat weet niet wat **kunst** is. Bespreek na het lezen van het verhaal, wat de kinderen van **het kunstwerk** van Kaat vinden.

2. Instructie: woorden lezen met drie lettergrepen die eindigen

op: '-enen', '-elen' en '-eren'

Herhaal eerst alle letters van de letterlijn.

Lees dan de volgende zinnen op:

in de klas tekenen we een boom.

De dansers huppelen op de muziek.

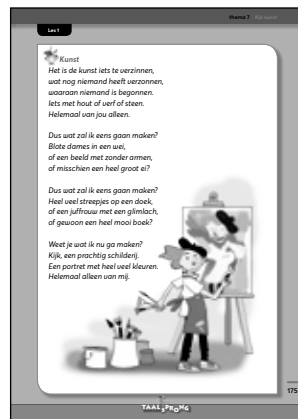
De kinderen maken een beeld.

Laat de kinderen zien hoe een lang woord kan ontstaan uit een korter woordje. Bijvoorbeeld: door toevoeging van '-eren' ontstaat uit het woord 'kind' het langere woord 'kinderen'.

lb 174 Laat de kinderen de wisselrijtjes eerst voor zichzelf lezen. Laat telkens eerst het korte woord lezen en daarna het langere woord. Laat de kinderen in het langere woord ook aangeven welk gedeelte van het woord hetzelfde is als het korte woord. Lees de wisselrijtjes samen met de kinderen. Geef tot slot individuele beurten. Indien nodig geeft u uitleg bij de woorden die de kinderen nog niet begrijpen. Vraag de leerlingen welk woord uit het rijtje (in het leesboek) afgebeeld wordt.

3. **lb 175** Dit is de tekst van het lied 'Kunst'. In dit lied wordt uitgelegd dat **kunst** van alles kan zijn. Lees de tekst eerst voor en laat de kinderen stil meelezen. Lees de tekst nog een keer en laat de kinderen nu de tekst hardop meelezen. Geef tot slot individuele beurten. Indien nodig geeft u extra uitleg bij de woorden die de kinderen nog niet begrijpen.

◆ Afsluiting

Laat de kinderen het filmpje zien bij het lied 'Kunst'.

Les 2 Wat is kunst? (2)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden van de les herkennen en benoemen en de kinderen kunnen drielettergrepige woorden die eindigen op '-enen', '-elen' en '-eren', lezen.

Subdoelen

- Navertellen van een verhaal;
- Uitbreiden van de woordenschat met de woorden: de kunst, het kunstwerk, het schilderij, het beeld, de muziek, het toneelstuk en de dans;
- Kennen van de betekenis van woorden uit het woordschema DE KUNST;
- Lezen van drielettergrepige woorden die eindigen op '-enen', '-elen' en '-eren';
- Lezen en begrijpen van een leestekst;
- Beantwoorden van vragen over een leestekst;
- Formuleren van een mening.

Materiaal Taalsprong

- Flashcards 1 t/m 5: Het schilderij, het beeld, de dans, de muziek en het toneelstuk.
- Verhalenboek: 'Kaat en kunst' van Sanne Jennen en Laura Tonk. (Kunst, wat is dat?)
- Werkboek: Bladzijde 24 en 25.
- Track 47: Het lied: 'Kunst'.
- Film 10: Het lied: 'Kunst'. (Zie webpagina Taalsprong).

Vorbereiding

- Schrijf het woord 'de kunst' en 'het kunstwerk' op twee stroken papier.

Lesoverzicht

Start	10 min.	U laat de kinderen het eerste verhaal van 'Kaat en kunst' te weten 'Kunst, wat is dat?' navertellen aan de hand van de afbeeldingen.
Kern	10 min.	U legt de doelwoorden uit en u maakt de woordkast DE KUNST.
	20 min.	U laat de kinderen bladzijde 24 en 25 uit het werkboek maken.
Afsluiting	5 min.	U laat het filmpje 'Kunst' zien en u bespreekt welke kunstwerken er in voorkomen.

◆ Start

Laat de kinderen het eerste verhaal van 'Kaat en kunst', te weten 'Kunst, wat is dat', uit het verhalenboek navertellen.

◆ Kern

1. Vertel dat Kaat allerlei verschillende dingen heeft geprobeerd maar dat haar **kunstwerk** uiteindelijk een **schilderij** is geworden. Hang eerst de woordstrook '**het kunstwerk**' aan het bord en leg het doelwoord uit.

• het kunstwerk:

Als je een **kunstenaar** bent, dan maak je een **kunstwerk**.
Je hebt verschillende soorten **kunstwerken**.

Leg de doelwoorden uit aan de hand van de flashcards 1 t/m 5. Geef bij iedere flashcard aan dat het een voorbeeld van een kunstwerk is en hang de flashcard onder de kolom 'het kunstwerk' in de woordkast DE KUNST. Deze woordkast DE KUNST, wordt gedurende dit thema uitgebreid.

• het schilderij:

Een **schilderij** is een afbeelding die is geschilderd op papier of doek.

• het beeld:

Een **beeld** is een kunstwerk wat je ergens neer kunt zetten. Het is gemaakt van bijvoorbeeld klei of hout.

• de muziek:

Muziek, dat zijn de klanken van een muziekinstrument, of van je stem als je zingt.

• de dans:

Bij een **dans** maak je mooie passen op de maat van de **muziek**.

• **het toneelstuk:**

Een **toneelstuk** is een verhaal dat door spelers wordt uitgebeeld. Je kunt ernaar kijken.

DE KUNST					
HET KUNSTWERK	DE KUNSTENAAR	WAT DOETHIJ/ZIJ?	HET MATERIAAL		WAAR IS HET KUNSTWERK TE BEKIJKEN?

Benoem de flashcards nog een keer en laat de kinderen de woorden nazeggen.

Stel vragen over de flashcards.

- Wat voor een soort **kunstwerk** heb jij wel eens gemaakt?
- Kun jij ook **muziek** maken?
- Heb jij wel eens een **toneelstuk** gezien?

Stimuleer de kinderen om antwoord te geven in een zin van minimaal vier woorden.

2. **wb 24+25** Bespreek de opdrachten uit het werkboek.

1. Lees de tekst en maak de vragen.
Kaat is boos. Zij weet niet wat ze moet maken. Iets wat te maken heeft met kunst.

Wat is kunst?
Kunst is als je iets moois kunt maken. Kunst is ook als je iets moois kunt doen. Kaat kan niet dansen. Kaat kan ook niet zingen. Ze kan wel tekenen.

Ze kan iets schilderen!
Ze gaat iets schilderen voor alle kinderen in de klas.

Waarom is Kaat boos?

Ze kan niet schilderen.
 Ze wil dansen.
 Zij weet niet wat ze moet maken.

Wat heeft Kaat gemaakt?

Ze heeft een lied gemaakt.
 Ze heeft een dans gemaakt.
 Ze heeft een schilderij gemaakt.

2. Welk woord hoort bij het plaatje?

luisteren tekenen toeteren knikkeren
 eieren wandelen huppelen verdelen
 regenen trommelen knuffelen

Vul de woordparachute 'het kunstwerk' in.
Kies de goede woorden.

het beeld de gitaar het schilderij
de wandeling de dans de klei
de telefoon de muziek het toneelstuk

het kunstwerk

• **Opdracht 1**

De kinderen moeten bij deze opdracht de tekst op bladzijde 24 van het werkboek en de vragen beantwoorden door het juiste antwoord aan te kruisen.

• **Opdracht 2**

De kinderen moeten de wisselrijtjes lezen en bij het woord dat voor het plaatje hoort, een kruisje zetten. De volgende woorden staan afgebeeld: 'eieren', 'regenen', 'trommelen' en 'knikkeren'.

• **Opdracht 3**

De kinderen moeten de woorden die te maken hebben met **het kunstwerk** inkleuren en invullen in de woordparachute. Het betreft de woorden: 'het schilderij', 'het beeld', 'de muziek', 'de dans' en 'het toneelstuk'.

TIP

De meerderheid van de kinderen zal na deze instructie de bladzijdes in het werkboek zelfstandig kunnen maken. Maak met de kinderen die extra instructie nodig hebben de werkbladen samen. De kinderen die klaar zijn met de bladzijdes uit het werkboek, mogen een boekje pakken en gaan lezen, of de extra leesbladen in het leesboek lezen.

◆ **Afsluiting**

Laat het filmpje 'Kunst' zien en bespreek met de kinderen welke kunstwerken ze zien in het filmpje en wat ze ervan vinden.

Hang het woordschema DE KUNST aan de woordmuur.

Les 3 Het schilderij (1)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden van de les herkennen en toepassen en de kinderen kunnen drielettergrepige woorden met een voorvoegsel ('ge-', 'be-', 'ver-'), lezen.

Subdoelen

- Samenvatten van een verhaal;
- Formuleren van zinnen;
- Uitbreiden van de woordenschat met de woorden: de schilder, schilderen, het penseel, de verf, het materiaal, de voorgrond en de achtergrond;
- Kennen van de betekenis van woorden uit het woordschema DE KUNST;
- Lezen van drielettergrepige woorden met een voorvoegsel ('ge-', 'be-', 'ver-');
- Lezen en begrijpen van een leestekst;
- Maken van woorden met de aangeboden letters.

Materiaal Taalsprong

- Verhalenboek: 'Kaat en kunst' van Sanne Jennen en Laura Tonk. (Kunst, wat is dat?)
- Flashcards 6 t/m 9: De schilder, schilderen, het penseel en de verf.
- Leesboek: Bladzijde 176 en 177.

Vorbereiding

- Zorg voor een groot wit papier, verf, kwasten, een schilderschort en wit tekenpapier voor alle kinderen. Hang het papier aan het bord en zet de overige spullen klaar.
- Schrijf op verschillende woordstroken: 'de kunstenaar', 'Wat doet hij/zij?' en 'het materiaal'. Hang deze woordstroken naast de woordstrook 'het kunstwerk' in de woordkast KUNST.
- Zorg dat de volgende zinnen op het bord staan:
We gaan de schilder **bezoeken**.
Zou hij het zijn **vergeten**?
Ik heb een blokfluit **gekregen**.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U herhaalt het verhaal 'Kunst, wat is dat?' en u laat de kinderen zinnen bedenken bij de afbeeldingen in het verhaal.
Kern	10 min.	U maakt een schilderij en u legt tijdens het schilderen de doelwoorden uit.
	5 min.	U breidt de woordkast DE KUNST uit.
	10 min.	U introduceert het lezen van de woorden die beginnen met de voorvoegsels: 'ge-', 'be-', 'ver-' op bladzijde 176 van het leesboek.
	10 min.	U laat de kinderen bladzijde 177 uit het leesboek lezen.
Afsluiting	5 min.	U speelt het spel 'Galgje'.

◆ Start

Laat de bladzijden 126 t/m 133 van het verhalenboek zien en vraag de leerlingen waar het eerste verhaal van 'Kaat en kunst' over gaat. Laat de kinderen vervolgens bij iedere afbeelding, een zin bedenken en schrijf deze zinnen op het bord. Bespreek met de kinderen wat kunst kan zijn.

◆ Kern

1. Herinner de kinderen aan het kunstwerk van Kaat. Vertel dat u ook een schilderij gaat maken. Trek uw schilderschort aan en **schilder** een schilderij op het papier aan het bord. Leg tijdens het **schilderen** de doelwoorden uit.

Ik ben een **schilder**.

- **de schilder:**

Een **schilder** schildert een schilderij.

- **schilderen:**

Schilderen doe je als je een tekening maakt met **verf**.

Ik heb een **penseel** nodig om te kunnen **schilderen**.

• **het penseel:**

Een **penseel** is een soort dun kwastje aan een steel. Met een **penseel** kun je schilderen.

Ik heb **verf** nodig.

• **de verf:**

Verf is een dikke vloeistof om mee te schilderen. **Verf** is er in allerlei kleuren. Met **verf** kun je een schilderij maken.

Het penseel en de verf is het materiaal dat ik nodig heb als schilder.

Eerst **schilder** ik **de achtergrond**.

• **de achtergrond:**

De achtergrond, dat zijn alle dingen samen die je in de verte ziet. Ik **schilder** de lucht en het gras.

Daarna **schilder** ik **de voorgrond**.

• **de voorgrond:**

De voorgrond is het voorste gedeelte van een ruimte. Ik **schilder** een boom op de voorgrond.

En dan is mijn kunstwerk klaar.

2. Breid de woordkast DE KUNST uit met de flashcards 6 t/m 9. Benoem de flashcards één voor één, laat de kinderen vervolgens de woorden nazeggen, hang de flashcard in juiste kolom en leg uit waarom de flashcard in de desbetreffende kolom thuis horen.

- **De schilder** is een kunstenaar die een schilderij maakt. Ik hang de flashcard '**de schilder**' naast het schilderij, in de kolom 'de kunstenaar'.
- **Schilderen** is wat de schilder doet. Daarom hang ik de flashcard '**schilderen**', in de kolom 'wat doet hij?'
- **De schilder** gebruikt een **penseel** en **verf**. Ik hang de flashcards '**het penseel**' en '**de verf**' onder de kolom '**het materiaal**'.

DE KUNST					
HET KUNSTWERK	DE KUNSTENAAR	WAT DOETHIJ/ZIJ?	HET MATERIAAL		WAAR IS HET KUNSTWERK TE BEKIJKEN?

Stel vragen over de flashcards.

- Wat heb je nodig om een **schilderij** te maken?
- Hoe noem je iemand die een **schilderij** maakt?

Stimuleer de kinderen om antwoord te geven in een zin van minimaal vier woorden.

3. **Woorden met drie lettergrepen die beginnen met de voorvoegsels: 'ge-', 'be-', 'ver-', lezen**

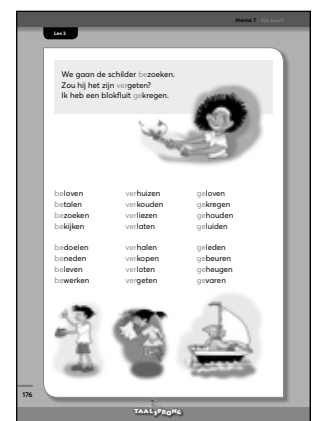
Herhaal eerst alle letters van de letterlijn.

Lees de volgende zinnen op:

*we gaan de schilder bezoeken.
zou hij het zijn vergeten?
Ik heb een blokfluit gekregen.*

Onderstreep de stukjes 'ge-', 'be-' en 'ver-'. Hak samen met de kinderen de woorden 'bezoeken', 'vergeten' en 'geluiden' in stukjes.

Ib 176 Laat de kinderen de wisselrijtjes eerst voor zichzelf lezen. Hak vervolgens samen met de kinderen de woorden in stukjes. Lees de wisselrijtjes samen met de kinderen. Geef tot slot individuele beurten. Indien nodig geeft u uitleg bij de woorden die de kinderen nog niet begrijpen. Vraag de leerlingen welk woord uit het rijtje (in het leesboek) afgebeeld wordt.

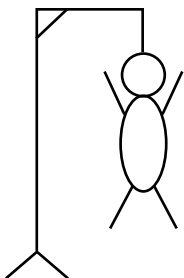

4. **lb 177** Lees de tekst eerst voor en laat de kinderen stil meelezen. Lees de tekst nog een keer en laat de kinderen nu de tekst hardop meelezen. Geef tot slot individuele beurten. Indien nodig geeft u extra uitleg bij de woorden die de kinderen nog niet begrijpen.

◆ Afsluiting

Speel het spel 'Galgje'. Kies een lang woord van de woordmuur of uit de wisselrijtjes.

Les 4 Het schilderij (2)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden van de les herkennen en toepassen en de kinderen kunnen drielettergrepige woorden met een voorvoegsel ('ge-', 'be-', 'ver-'), lezen.

Subdoelen

- Formuleren van een titel voor een schilderij;
- Toepassen van tegenstellingen (de voorgrond/de achtergrond);
- Lezen en begrijpen van een leestekst;
- Beantwoorden van vragen over een leestekst;
- Lezen van drielettergrepige woorden met een voorvoegsel ('ge-', 'be-', 'ver-');
- Uitbreiden van de woordenschat met de woorden: de schilder, schilderen, het penseel, de verf, de voorgrond en de achtergrond;
- Kennen van de betekenis van woorden uit het woordschema DE KUNST;
- Begrijpen van de tekst van een lied.

Materiaal Taalsprong

- Flashcards 10 en 11: De voorgrond en de achtergrond.
- Plaat 1 t/m 4: Verschillende schilderijen.
- Leesboek: Bladzijde 175.
- Werkboek: Bladzijde 26 t/m 28.
- Track 47: Het lied: 'Kunst'.
- Film 10: Het lied: 'Kunst'. (Zie webpagina Taalsprong).

Vorbereiding

- Hang de schilderijen (platen 1 t/m 4) aan het bord.

Lesoverzicht

Start	10 min.	U herhaalt de doelwoorden aan de hand van de platen 1 t/m 4.
Kern	10 min.	U breidt de tegenstellingenposter uit met de voorgrond en de achtergrond.
	20 min.	U laat de kinderen bladzijde 26 tot en met 28 uit het werkboek maken.
Afsluiting	5 min.	U laat het lied 'Kunst' horen. (Zie bladzijde 175 in het leesboek).

◆ Start

Hang de platen 1 t/m 4 aan het bord.

Bespreek de schilderijen. Laat de kinderen vertellen wat ze op **de voorgrond** en **de achtergrond** zien. Vertel dat de schilderijen nog geen titel hebben. Laat de kinderen bij ieder schilderij een titel bedenken die bij het schilderij past.

◆ Kern

1. Herhaal kort de tegenstellingen die op de tegenstellingenposter staan. Doe het als volgt:

Niet dik, maar ...

Wijs hierbij de betreffende tegenstelling aan. Leg nogmaals uit wat de voorgrond en de achtergrond is. Vertel dat deze het tegenovergestelde van elkaar zijn. Wijs de afbeeldingen van 'de voorgrond' en 'de achtergrond' aan op de tegenstellingenposter.

Gebruik de woorden '**de voorgrond**' en '**de achtergrond**' ook in een zin. **De schilder** schildert eerst **de achtergrond** en daarna pas **de voorgrond**.

2. wb 26 t/m 28 Bespreek de opdrachten uit het werkboek.

Les 1

1. Lees de tekst en maak de vragen.
De vader van Sam is schilder.
Sam gaat het schilderij van zijn vader bekijken.
Maar Sam schrikt.
Hij denkt dat zijn vader iets vergeten is.
De vader van Sam is iets vergeten te schilderen.
Sam moet het schilderij nog eens goed bekijken.
Hij kan zijn ogen niet geloven.
Sam ziet alleen maar blauw op het schilderij.
Mijn vader is vergeten de voorgrond te tekenen, denkt Sam.
Hij loopt naar zijn vader.
'Paai', zegt Sam. 'Je bent vergeten de voorgrond te tekenen.'
'Ik zie alleen maar blauw!'
'Nee hoor', zegt de vader van Sam.
'Ik wilde een blauw schilderij schilderen. Het is af.'
'Die is kunst!'
Sam moet lachen. Hij kan het niet geloven.

2. Is de vader van Sam iets vergeten?
 Hij is zijn penseel vergeten.
 Hij is vergeten de voorgrond te schilderen.
 Hij is niets vergeten.

Wat wilde de vader van Sam schilderen?
 Een schilderij met een boom.
 Een schilderij met een huis.
 Een blauw schilderij.

Les 2

2. Welk woord hoort bij het plaatje?

verhuizen betalen gevallen verlopen
 verkouden bezoeken geloven bekijken

3. Kruis het goede antwoord aan en vul in de zin het woord in.

Kaat ligt op de grond. geloven gevallen gevaren

Ze is _____. geloven gevallen gevaren

Tom moet niesen. verlaten verhuizen verkouden

Hij is _____.

Saar heeft een schilderij gemaakt. bekijken betalen beloven

Kaat gaat het goed _____.

◆ Afsluiting

lb 175 Laat het lied 'Kunst' horen en laat de kinderen de tekst meelesen in het leesboek.

Les 1

Kunst
Het is de kunst iets te verzinnen,
want nog niemand heeft verzonnen,
wanneer niemand is begonnen.
Iets met hout of veer of steen.
Helemaal van jou alleen.

Dus wat zal ik eens gaan maken?
Blote dames in een wei,
of een beeld met zonder armen,
of misschien een heel groot ei?

Dus wat zal ik eens gaan maken?
Heel veel streepjes op een doek,
of een juffrouw met een glimlach,
of gewoon een heel mooi boek?

Weet je wat ik nu ga maken?
Kijk, een prachtig schilderij.
Een portret met heel veel kleuren.
Helemaal alleen van mij.

- **Opdracht 1**
De kinderen moeten bij deze opdracht de tekst op bladzijde 26 van het werkboek lezen en de vragen beantwoorden door het juiste antwoord aan te kruisen.
- **Opdracht 2**
De kinderen moeten bij deze opdracht het wisselrijtje lezen en voor het woord dat bij het plaatje hoort, een kruisje zetten. De volgende woorden staan afgebeeld: 'verhuizen', 'betalen', 'gevallen' en 'bekijken'.
- **Opdracht 3**
De kinderen moeten de zinnen lezen en het juiste woord van het rechterrijtje in de zin invullen. De volgende woorden moeten worden ingevuld: 'gevallen', 'verkouden', 'bekijken', 'vergeten' en 'betalen'.
- **Opdracht 4**
De kinderen moeten de woorden die te maken hebben met het schilderij invullen in de woordspin. Het betreft de woorden: 'de schilder', 'schilderen', 'het penseel', 'de verf' en 'het kunstwerk'.

Les 4

Bos is bang dat de juf boos wordt. gebeuren verdrietig vergeten

Hij is zijn huiswerk _____. vergeten

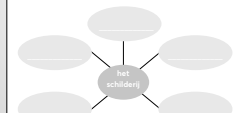
Zij staat bij de kassa. betalen verhuizen geluiden

Zij gaat nu _____.

4. Vul de woordspin het schilderij in. Kies de goede woorden.

wandelen	het penseel	het kunstwerk	schilderen
de appel	het lied	de schilder	eieren
de verf	huppelen	de kok	openen

het schilderij

TIP

De kinderen die klaar zijn met de opdrachten uit het werkboek, mogen een leesboek pakken en gaan lezen, of de extra leesbladen in het leesboek gaan lezen.

Les 5 Herhalingsles

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden van het thema herkennen en benoemen, de kinderen kunnen aangeven waar persoonlijke en bezittelijke voornaamwoorden naar verwijzen en de kinderen kunnen klankzuivere samenstellingen schrijven.

Subdoelen

- Kennen van de betekenis van woorden uit het woordschema DE KUNST;
- Toepassen van tegenstellingen;
- Toepassen van persoonlijke voornaamwoorden (ik, jij, mij en jou);
- Toepassen van bezittelijke voornaamwoorden (mijn, jouw)
- Schrijven van klankzuivere mkm-samenstellingen;
- Geven van instructies aan medeleerlingen.

Materiaal Taalsprong

- Werkboek: Bladzijde 29.
- Leesboek: Bladzijde 178.
- Track 48: Het gedicht: 'Ik ben een schilder'.

Vorbereiding

- Zorg voor attributen die u kunt gebruiken om een levend schilderij te maken; zoals een hoed, een bril, et cetera.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U speelt het spel 'Waar/niet waar'.
Kern	5 min.	U herhaalt met de kinderen de tegenstellingenposter van leerjaar 2.
	10 min.	U laat de kinderen bladzijde 178 uit het leesboek lezen.
	15 min.	U neemt het dictee af en u laat de kinderen het zelf nakijken. (Zie bladzijde 29 in het werkboek).
Afsluiting	10 min.	U maakt een levend schilderij op het schoolplein.

◆ Start

Speel het spel 'Waar/niet waar'.

Noem eigenschappen en betekenisaspecten van woorden uit het woordschema DE KUNST, die waar zijn en die niet waar zijn. Spreek met de kinderen af dat als ze iets horen wat waar is, ze moeten gaan staan. Is de omschrijving niet waar dan blijven ze zitten.

Wie blijft er over?

- Een penseel is dun. Waar of niet waar?
- Een penseel heeft haren aan het uiteinde. Waar of niet waar?
- Met een penseel kun je je tanden poetsen. Waar of niet waar?

◆ Kern

1. Herhaal kort de tegenstellingen die op de tegenstellingenposter staan.

Doe het als volgt:

Niet open, maar ...

Wijs hierbij de desbetreffende tegenstelling aan.

Laat de kinderen voorbeelden geven bij de desbetreffende tegenstelling.

2. **lb 178** Lees het gedicht 'Ik ben een schilder' voor. Wijs elke keer bij het woordje 'ik, mij of mijn' op uzelf. En wijs elke keer bij de woordjes 'je/jij/jou(w)' op een ander (kind). Maak vervolgens groepjes van twee. Laat de leesmaatjes samen het gedicht lezen. Leg uit dat ze om de beurt twee zinnen hardop mogen voorlezen.

Leg uit dat ze elkaar pas mogen verbeteren als de ander klaar is.

Schrijf vervolgens de volgende zin op het bord:

Dit is mijn ...

Lees die zin op en maak de zin af met bijvoorbeeld broek en wijs op uzelf. Vraag daarna aan de kinderen of ze de zin ook kunnen afmaken.

Doe daarna hetzelfde met:

Dat is jouw ...

Wijs daarbij duidelijk naar een ander.

3. **wb 29** Laat de kinderen het volgende dictee maken.
1. In de kast staat een leuk leesboek. *Schrijf op: leesboek.*
 2. Ik schrijf met mijn balpen. *Schrijf op: balpen.*
 3. De mier zit in de soeppan. *Schrijf op: soeppan.*
 4. Onder haar kussen ligt het dagboek. *Schrijf op: dagboek.*
 5. Kaat houdt van haar huisdier. *Schrijf op: huisdier.*
 6. Het duikpak zit erg strak. *Schrijf op: duikpak.*
 7. Een dolfijn is een zoogdier. *Schrijf op: zoogdier.*
 8. De waszak zit vol met was. *Schrijf op: waszak.*

Schrijf na afloop de woorden op het bord en laat de kinderen zelf hun dictee nakijken en verbeteren.

◆ Afsluiting

Vertel aan de kinderen dat ze een levend schilderij op het schoolplein gaan maken. Wijs drie kinderen aan die de kunstenaars zijn. Leg aan de eerste kunstenaar uit dat hij zorgt voor de achtergrond. Hij mag tien kinderen op de achtergrond zetten. Hij mag bepalen hoe hij ze neerzet, liggend of staand et cetera. Vraag of hij de kinderen dan ver weg of dichtbij moet neerzetten. Leg daarna aan de tweede kunstenaar uit dat hij moet zorgen voor de voorgrond. Vraag of hij dan de kinderen dichtbij of ver weg moet neerzetten. Ook de tweede kunstenaar mag zelf weten hoe hij de kinderen neerzet. Geef de derde kunstenaar de attributen en vertel hem dat hij, als iedereen klaar staat, het schilderij nog mooier mag maken door verschillende kinderen de attributen te geven.

Als het schilderij klaar is vraagt u aan verschillende kinderen of ze op de achtergrond of op de voorgrond staan en welk attribuut ze hebben gekregen. Maak als afsluiting een mooie foto.

Les 6 Kaat in het museum (1)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen gericht begrijpend luisteren naar fictie (de verhaallijn volgen en begrijpen) en de kinderen kunnen drielettergrepige verkleinwoorden, lezen.

Subdoelen

- Voorspellen van een vervolg van een verhaal;
- Uitbreiden van de woordenschat met de woorden: het museum, beeldhouwen, de beeldhouwer, de klei, het hout en de steen;
- Begrijpen van de strekking van een verhaal;
- Lezen van drielettergrepige verkleinwoorden;
- Toepassen van verkleinwoorden (en bijbehorend lidwoord);
- Lezen en begrijpen van een leestekst;
- Beantwoorden van vragen over een leestekst;
- Reflecteren vanuit eigen ervaringen.

Materiaal Taalsprong

- Verhalenboek: 'Kaat en kunst' van Sanne Jennen en Laura Tonk. (Kaat in het museum).
- Leesboek: Bladzijde 179.
- Werkboek: Bladzijde 30.
- Track 49: Het verhaal: 'Kaat en kunst' (Kaat in het museum).

Vorbereiding

- Zorg dat de volgende zinnen op het bord staan:
Het meisje kijkt naar het vogeltje.
Het vogeltje vliegt door de lucht.
Het vliegt tegen het schuifraampje.

Lesoverzicht

Inleiding	5 min.	U introduceert het museum middels bladzijde 138 uit het verhalenboek.
Kern	15 min.	U legt het doelwoord het museum uit. U leest uit het verhaal 'Kaat en kunst' (in het verhalenboek), het hoofdstuk 'Kaat in het museum', voor.
	10 min.	U introduceert het lezen van de drielettergrepige verkleinwoorden op bladzijde 179 van het leesboek.
	10 min.	U laat de kinderen bladzijde 30 uit het werkboek maken.
Afsluiting	5 min.	U laat de kinderen vertellen over hun ervaringen in een museum.

TIP

Richt een museum in met de kunstwerken die de kinderen tijdens de lessen 'Arte' hebben gemaakt.
Laat ze ook een titel voor hun kunstwerk verzinnen.
Ga met de kinderen een museum of een expositie bezoeken.

◆ Start

Laat bladzijde 138 van het verhalenboek zien en laat de kinderen beschrijven wat ze zien op deze afbeelding.

Laat de kinderen vervolgens raden waar Kaat is.

◆ Kern

1. Vertel dat Kaat in **het museum** is en leg uit wat een **museum** is.

• het museum:

Een **museum** is een gebouw waar je schilderijen, beelden of andere interessante dingen kunt bekijken. Op Aruba heb je een **museum** waar spullen staan van vroeger. Je kunt hier zien hoe de mensen vroeger leefden.

Lees vervolgens het verhaal 'Kaat in het museum' voor. Wijs tijdens het voorlezen zoveel mogelijk de nieuwe begrippen aan op de platen en geef uitleg waar nodig.

2. Instructie: drielettergrepige verkleinwoorden
Herhaal eerst alle letters van de letterlijn.

Lees dan de volgende zinnen op:

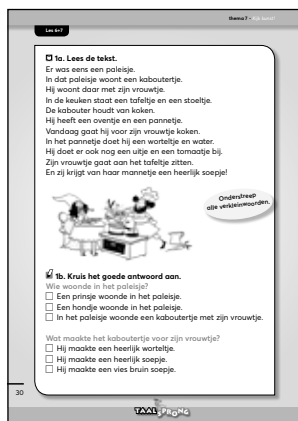
Het meisje kijkt naar het vogeltje.
Het vogeltje vliegt door de lucht.
Het vliegt tegen het schuifraampje.

Onderstreep de woorden: meisje, vogeltje en raampje. Vertel dat als iets klein is, je '-je', '-tje' of 'pje' achter het woord zet. Weten de kinderen nog dat bij een verkleinwoord het lidwoord 'het' gebruikt wordt?

lb 179 Laat de kinderen de wisselrijtjes eerst voor zichzelf lezen. Hak vervolgens samen met de kinderen de woorden in stukjes. Lees de wisselrijtjes samen met de kinderen. Geef tot slot individuele beurten. Indien nodig geeft u uitleg bij de woorden die de kinderen nog niet begrijpen. Vraag de leerlingen welk woord uit het rijtje (in het leesboek) afgebeeld wordt.

3. wb 30 Lees de tekst eerst voor en laat de kinderen stil meelezen. Lees de tekst nog een keer en laat de kinderen nu de tekst hardop meelezen. Geef tot slot individuele beurten. Laat de kinderen alle verkleinwoorden onderstrepen. Indien nodig geeft u extra uitleg bij de woorden die de kinderen nog niet begrijpen.

◆ Afsluiting

Vraag aan de kinderen wie er wel eens in een **museum** is geweest. Laat de kinderen daarover vertellen. Gebruik de volgende vragen om de kinderen op weg te helpen.

- Wat was er allemaal te zien in **het museum**?
- Waar was **het museum**?
- Met wie was je in **het museum**?
- Vond je het leuk in **het museum**?
- Was er iets in **het museum** wat je thuis ook wel zou willen hebben?

Les 7 Kaat in het museum (2)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden van de les herkennen en benoemen en de kinderen kunnen drielettergrepige verkleinwoorden, lezen.

Subdoelen

- Beantwoorden van open vragen;
- Uitbreiden van de woordenschat met de woorden: het museum, beeldhouwen, de beeldhouwer, de klei, het hout en de steen;
- Kennen van de betekenis van woorden uit het woordschema DE KUNST;
- Lezen en begrijpen van een leestekst;
- Beantwoorden van vragen over een leestekst;
- Lezen van drielettergrepige verkleinwoorden;
- Zingen van de tekst van een lied.

Materiaal Taalsprong

- Flashcards 12 t/m 18: De beeldhouwer, beeldhouwen, het hout, de klei, de steen en het museum (2x).
- Leesboek: Bladzijde 175.
- Werkboek: Bladzijde 30 t/m 32.
- Track 47: Het lied: 'Kunst'.
- Film 10: Het lied: 'Kunst'. (Zie webpagina Taalsprong).

Vorbereiding

- Schrijf op een strook papier: Waar is het kunstwerk te bekijken?

Lesoverzicht

Start	5 min.	U stelt vragen over het verhaal 'Kaat in het museum'.
Kern	10 min.	U legt de doelwoorden uit en u breidt de woordkast DE KUNST uit.
	20 min.	U laat de kinderen bladzijde 30 tot en met 32 uit het werkboek, maken.
Afsluiting	10 min.	U zingt met de kinderen het lied 'Kunst'. (Zie bladzijde 175 in het leesboek).

◆ Start

Herhaal het verhaal 'Kaat in het museum', door er vragen over te stellen.

- Kaat gaat naar **het museum**, wat voor soort **museum**?
- Waarom heeft Kaat een bril opgedaan?
- Leven alle beeldhouwers nog, die beelden hebben gemaakt?
- Hoe komt het dat Kaat haar klas kwijtraakt?
- Hoe vindt Kaat haar klas weer?
- Is Kaat op tijd voor de bus?

◆ Kern

1. Breid de woordkast DE KUNST uit met de flashcards 12 t/m 16. Laat de flashcards één voor één zien, leg ze uit, hang ze in de juiste kolom en leg ook uit waarom ze in de desbetreffende kolom thuis horen.

• de beeldhouwer:

Een **beeldhouwer** is een kunstenaar die beelden maakt, bijvoorbeeld van **hout**, **klei** of **steen**.

• beeldhouwen:

Als je beelden maakt, dan ben je aan het **beeldhouwen**.

• de klei:

Klei haal je uit de grond. Het is een soort dikke modder.

• het hout:

Hout is de stof waaruit de stam en takken van bomen bestaan.

• de steen:

Steen is een harde stof, die in de grond zit, vooral in gebieden waar veel bergen zijn. Van **steen** wordt van alles gemaakt. Bijvoorbeeld beelden, of materiaal om mee te bouwen.

Benoem de flashcards nog een keer en laat de kinderen de woorden nazeggen.

Laat vervolgens de strook zien met daarop de zin 'Waar is het kunstwerk te bekijken?' en hang deze strook naast de strook 'het materiaal'. Stel aan de kinderen de vraag: 'Waar kun je beelden bekijken?' en hang de flashcard van **het museum** onder deze strook op de juiste plek. Doe hetzelfde met de vraag 'Waar kun je schilderijen bekijken?'.

DE KUNST				
HET KUNSTWERK	DE KUNSTENAAR	WAT DOETHIJ/ZIJ?	HET MATERIAAL	WAAR IS HET KUNSTWERK TE BEKIJKEN?

Stel vragen over de flashcards.

- Wie heeft er wel eens een **beeld** gemaakt?
- Hoe zag **het beeld** eruit?
- In een kerk staan ook vaak **beelden**.
- Wie kan er vertellen welke **beelden** daar staan?
- Als je **beelden** maakt ben je een ...
- Et cetera ...

Stimuleer de kinderen om antwoord te geven in een zin van minimaal vier woorden.

2. **wb 30 / t/m 32** Bespreek de opdrachten uit het werkboek.

1a. Lees de tekst.
Er was eens een paleisje.
In dat paleisje woont een kabouterdje.
Hij woont daar met zijn vrouwtje.
In de keuken staat een tafeltje en een stoeltje.
De kabouter houdt van koken.
Hij heeft een ovenje en een pannetje.
Vanavond gaat hij voor zijn vrouwtje koken.
In het pannetje doet hij een worteltje en water.
Hij doet er ook nog een uitje en een tomaatje bij.
Zijn vrouwtje gaat aan het tafeltje zitten.
En zij krijgt van haar mannetje een heerlijk soepje!

1b. Kruis het goede antwoord aan.
Wie woont in het paleisje?
 Een prinsje woont in het paleisje.
 Een handje woont in het paleisje.
 In het paleisje woont een kabouterje met zijn vrouwtje.

Wat maakte het kabouterje voor zijn vrouwtje?
 Hij maakte een heerlijk worteltje.
 Hij maakte een heerlijk soepje.
 Hij maakte een vies bruin soepje.

12. Welk woord hoort bij het plaatje?

engeltje tikkertje sammetje jongetje
 appeltje wekkertje spelletje vlaggetje
 lepeltje koffertje brilletje sterretje

13. Kruis het juiste woord aan en vul het in.

Suiker in je thee roer je met een lepeltje
 vlaggetje
 appeltje

Bas is een _____, geen meisje. sterretje
 worteltje
 jongetje

Sam en Eef spelen samen tikkertje
 wekkertje
 pannetje

- **Opdracht 1**
De kinderen moeten bij deze opdracht de tekst op bladzijde 30 van het werkboek lezen en de vragen beantwoorden door het juiste antwoord aan te kruisen.

- **Opdracht 2**
De kinderen moeten de wisselrijtjes lezen en voor het woord dat bij het plaatje hoort, een kruisje zetten.
De volgende woorden staan afgebeeld: 'lepeltje', 'wekkertje', 'brilletje' en 'sterretje'.

- **Opdracht 3**
De kinderen moeten de wisselrijtjes lezen en voor het woord dat bij de zin past een kruisje zetten en invullen.
De volgende woorden moeten de kinderen invullen: 'lepeltje', 'jongetje', 'tikkertje', 'appeltje' en 'sterretje'.

- **Opdracht 4**
De kinderen moeten de woorden die te maken hebben met het beeld invullen in de woordspin HET BEELD.
Het betreft de woorden: '**de beeldhouwer**', '**beeldhouwen**', '**de klei**', '**het hout**', '**de steen**' en '**het museum**'.

Op de fruitschaal ligt een engeltje
 vlaggetje
 spelletje

In het donker schijnt een klein engeltje
 vlaggetje
 appeltje

4. Vul de woordspin 'het beeld' in.
Kies de goede woorden.

de klei	de steen	de beeldhouwer	dansen
beeldhouwen	het penseel	het museum	de dans
het hout	de muziek	de gitaar	de steen

het beeld

TIP
De kinderen die klaar zijn met de opdrachten uit het werkboek, mogen een leesboek pakken en gaan lezen, of de extra leesbladen in het leesboek gaan lezen.

- **◆ Afsluiting**
lb 175 Laat het filmpje 'Kunst' zien. Laat de kinderen de tekst van het lied meelesen in hun leesboek. Laat tot slot het lied horen en laat de kinderen meezingen.

Kunst
Het is de kunst iets te verzinren,
want nog niemand heeft uerzonnen,
wantan niemand te begonnen.
iets met hout of leef of steen.
Helemaal van jou alleen.

Dus wat zal ik eens gaan maken?
Blote dames in een wei,
of een beeld met zonder armen,
of misschien een heel groot ei?

Dus wat zal ik eens gaan maken?
Heel veel zwaepjes op een doek,
of een juffrouw met een glimlach,
of geaosen een heel mooi boek?

Weet je wat ik nu ga maken?
Kijk, een prachtig schilderij.
Een portret met heel veel kleuren.
Helemaal alleen van mij.

Les 8 De muzikant (1)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen gericht begrijpend luisteren naar fictie (de verhaallijn volgen en begrijpen) en de kinderen kunnen drielettergrepige woorden die eindigen op ‘-ig’, ‘-lijk’ en ‘-ing’, lezen.

Subdoelen

- Koppelen van eigen kennis en ervaring aan de inhoud van de les;
- Begrijpen van de strekking van een verhaal;
- Uitbreiden van de woordenschat met de woorden: de muzikant, het instrument, de viool, de trompet, het lawaai en beroemd;
- Lezen van drielettergrepige woorden die eindigen op ‘-ig’, ‘-lijk’ en ‘-ing’;
- Lezen en begrijpen van een leestekst;
- Zingen van de tekst van een lied.

Materiaal Taalsprong

- Prentenboek: ‘Trompet voor Olifant’ van Max Velthuis.
- Leesboek: Bladzijde 180 en 181.
- Track 50: Het verhaal ‘Trompet voor olifant’.
- Film 11: Trompet voor Olifant. (Zie webpagina Taalsprong).

Vorbereiding

- Neem een instrument waar u een liedje op kunt spelen mee naar school.
- Zorg voor verschillende instrumenten die iedereen kan bespelen, zoals de triangel, de xylofoon, de trommel, de tamboerijn, et cetera
- Zorg dat de volgende zinnen op het bord staan:
Wat een **geweldig** lied.
Natuurlijk moet je zingen.
We maken samen een **wandeling**.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U maakt met de kinderen een woordspin DE INSTRUMENTEN.
Kern	15 min.	U leest het prentenboek ‘Trompet voor Olifant’ voor.
	10 min.	U introduceert het lezen van drielettergrepige woorden die eindigen op ‘-ig’, ‘-lijk’ en ‘-ing’ op bladzijde 180 van het leesboek.
	10 min.	U laat de kinderen bladzijde 181 uit het leesboek lezen.
Afsluiting	5 min.	U verdeelt de klas in muzikanten en zangers en u laat de kinderen een bekend lied uitvoeren.

◆ Start

Laat het meegenomen **instrument** zien en demonstreer hoe het werkt door er een liedje op te spelen. Vraag vervolgens aan de kinderen welke **instrumenten** ze kennen in het Nederlands en maak op het bord een woordspin.

◆ Kern

1. Vertel dat u iemand kent die heel goed **viool** kan spelen maar dat niet iedereen daar even blij mee is. Lees het prentenboek ‘Trompet voor Olifant’ voor. Besteed tijdens het voorlezen extra aandacht aan de doelwoorden (**de muzikant, het instrument, de viool, de trompet, het lawaai, beroemd**) die in het verhaal voorkomen door ze op de afbeeldingen aan te wijzen of uit te leggen.

2. Instructie: drielettergrepige woorden die eindigen op ‘-ig’, ‘-lijk’ en ‘-ing’

Herhaal eerst alle letters van de letterlijn.

Lees dan de volgende zinnen op:

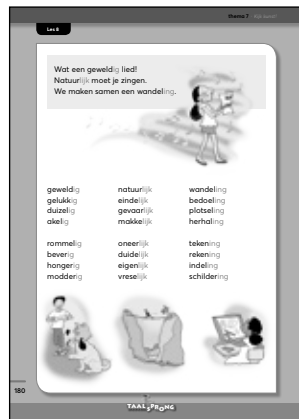
wat een geweldig lied!

Natuurlijk moet je zingen.

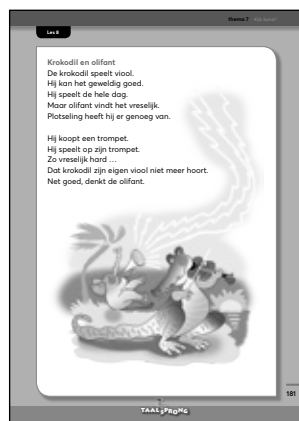
We maken samen een wandeling.

Onderstreep de woorden: **geweldig**, **natuurlijk** en **wandeling**. Laat zien dat deze woorden uit stukjes bestaan. Schrijf de woorden in stukjes op. Geef elk stukje van het woord een andere kleur. Laat de kinderen deze woorden een aantal keren hardop voorlezen.

lb 180 Laat de kinderen de wisselrijtjes eerst voor zichzelf lezen. Hak vervolgens samen met de kinderen de woorden in stukjes. Lees de wisselrijtjes samen met de kinderen. Geef tot slot individuele beurten. Indien nodig geeft u uitleg bij de woorden die de kinderen nog niet begrijpen. Vraag de leerlingen welk woord uit het rijtje (in hun leesboek) afgebeeld wordt.

3. **lb 181** Lees de tekst eerst voor en laat de kinderen stil meelezen. Lees de tekst nog een keer en laat de kinderen nu de tekst hardop meelezen. Indien nodig geeft u extra uitleg bij de woorden die de kinderen nog niet begrijpen.

◆ Afsluiting

Laat de meegebrachte **instrumenten** zien en laat de kinderen ze benoemen. Verdeel de klas in zangers en **muzikanten**. Deel **de instrumenten** uit aan **de muzikanten**. Kies vervolgens een Nederlands lied dat de kinderen goed kennen. Laat de zangers het lied zingen en **de muzikanten** het lied begeleiden op hun **instrument**.

Vraag de kinderen die een **instrument** kunnen bespelen om voor de volgende les dit **instrument** mee te brengen en een demonstratie te geven.

Les 9 De muzikant (2)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden van de les herkennen en toepassen en de kinderen kunnen drielettergrepige woorden die eindigen op '-ig', '-lijk' en '-ing', lezen.

Subdoelen

- Geven van een korte voordracht;
- Formuleren van vraagzinnen;
- Begrijpen van de strekking van een film;
- Uitbreiden van de woordenschat met de woorden: de muzikant, het instrument, de viool, de trompet, het lawaai en beroemd;
- Kennen van de betekenis van woorden uit het woordschema DE KUNST;
- Lezen en begrijpen van een leestekst;
- Beantwoorden van vragen over een leestekst;
- Lezen van drielettergrepige woorden die eindigen op '-ig', '-lijk' en '-ing';
- Toepassen van een tegenstelling (langzaam/vlug).

Materiaal Taalsprong

- Prentenboek: 'Trompet voor Olifant' van Max Velthuijs.
- Flashcards 19 t/m 23: De muzikant, muziek maken, het muziekinstrument, de viool en de trompet.
- Werkboek: Bladzijde 33 en 34.
- Film 11: Trompet voor Olifant. (Zie webpagina Taalsprong).

Vorbereiding

- Vraag de kinderen die een **instrument** bespelen om voor deze les dit **instrument** mee te brengen en een demonstratie te geven.
- Zorg voor verschillende instrumenten die iedereen kan bespelen, zoals de triangel, de xylofoon, de trommel, de tamboerijn, et cetera

Lesoverzicht

Start	10 min.	U laat de kinderen iets vertellen over het instrument dat ze van thuis hebben meegenomen.
Kern	10 min.	U legt de doelwoorden uit aan de hand van het verhaal 'Trompet voor olifant' en u breidt de woordkast DE KUNST uit.
	20 min.	U laat de kinderen bladzijde 33 en 34 uit het werkboek maken.
Afsluiting	5 min.	U verdeelt de klas in muzikanten en zangers en u laat de kinderen een bekend lied uitvoeren.

◆ Start

Laat de kinderen die een **instrument** hebben meegenomen van thuis, iets over hun **instrument** vertellen (in het Nederlands) en **het instrument** demonstreren. Laat de overige kinderen vragen over **het instrument** stellen, zoals.

- Waarom heb je dit **instrument** uitgekozen?
- Hoe oud was je toen je begon met spelen?

◆ Kern

1. Laat het filmpje 'Trompet voor Olifant' zien en leg daarna de doelwoorden uit aan de hand van het verhaal. Laat hierbij de afbeeldingen in het prentenboek zien.

Krokodil is een **muzikant**.

- **de muzikant:**

Een **muzikant** is iemand die muziek maakt.

Krokodil bespeelt een **instrument**.

- **het instrument:**

Een **instrument** is een muziekinstrument. Dat is een voorwerp om muziek mee te maken.

Het **instrument** van Krokodil is een **viool**.

- **de viool:**

Een **viool** is een **instrument** met vier snaren. Je houdt **de viool** aan een kant onder je kin geklemd. Met een strijkstok strijk je over de snaren.

Het instrument van Olifant is een **trompet**.

• **de trompet:**

Een **trompet** is een **instrument** waar je op blaast. **Trompetten** zijn gemaakt van koper. Er zitten drie knoppen op. Een **trompet** geeft een hard geluid.

Olifant kan niet tegen het **lawaai** dat Krokodil maakt met zijn **viool**.

• **lawaai:**

Lawaai is een hard en vervelend geluid. Krokodil en Olifant gaan samen spelen en worden **beroemd**.

• **beroemd:**

Een man of vrouw die **beroemd** is, is heel bekend. Iedereen kent hem of haar. Noem iemand die **beroemd** is.

Breid de woordkast DE KUNST uit met de flashcards 19 t/m 23. Laat de flashcards één voor één zien, hang ze in de juiste kolom en leg ook uit waarom ze in de desbetreffende kolom thuis horen.

DE KUNST					
HET KUNSTWERK	DE KUNSTENAAR	WAT DOETHIJ/ZIJ?	HET MATERIAAL		WAAR IS HET KUNSTWERK TE BEKIJKEN?

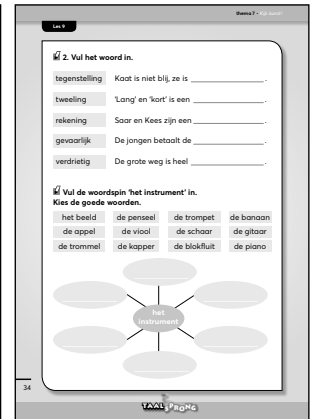
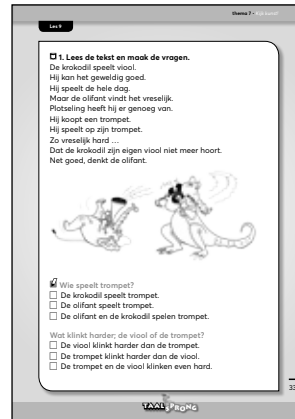
Benoem de flashcards nog een keer en laat de kinderen de woorden nazeggen.

Stel vragen over de flashcards.

- Hoe noem je iemand die muziek maakt?
- Wat heeft een **muzikant** nodig?
- Noem een muziekinstrument.
- Et cetera ...

Stimuleer de kinderen om antwoord te geven in een zin van minimaal vier woorden.

2. **wb 33+34** Bespreek de opdrachten uit het werkboek.

- **Opdracht 1**
De kinderen moeten bij deze opdracht de tekst op bladzijde 33 van het werkboek lezen en de vragen beantwoorden door het juiste antwoord aan te kruisen.
- **Opdracht 2**
De kinderen moeten de zinnen lezen en het juiste woord kiezen van de woorden die naast de zinnen staan. De volgende woorden moeten in de volgende volgorde worden ingevuld: 'verdrietig', 'tegenstelling', 'tweeling', 'rekening' en 'gevaarlijk'.
- **Opdracht 3**
De kinderen moeten de woorden die te maken hebben met de muziekinstrumenten invullen in de woordspinnet. Het betreft de woorden: 'de trompet', 'de gitaar', 'de blokfluit', 'de piano', 'de viool' en 'de trommel'.

TIP
De kinderen die klaar zijn met de opdrachten uit het werkboek, mogen een leesboek pakken en gaan lezen, of de extra leesbladen in het leesboek gaan lezen.

◆ **Afsluiting**

Laat de meegebrachte **instrumenten** zien en laat de kinderen ze benoemen. Verdeel de klas in zangers en **muzikanten**. Deel **de instrumenten** uit aan **de muzikanten**. Kies vervolgens een Nederlands lied dat de kinderen goed kennen. Laat de zangers het lied zingen en **de muzikanten** het lied begeleiden op hun **instrument**. Laat de kinderen het lied langzaam en vlug uitvoeren. Laat de kinderen die een **instrument** van thuis hebben meegenomen hun eigen **instrument** bespelen.

Les 10 Herhalingsles

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden van het thema herkennen en benoemen en de kinderen kunnen klankzuivere samenstellingen schrijven.

Subdoelen

- Formuleren van vraagzinnen;
- Kennen van de betekenis van woorden uit het woordschema DE KUNST;
- Lezen en begrijpen van een leestekst;
- Schrijven van klankzuivere mkm-samenstellingen;
- Toepassen van een tegenstelling (langzaam/vlug);
- Zingen van de tekst van een lied.

Materiaal Taalsprong

- Flashcards 1 t/m 23.
- Leesboek: Bladzijde 175 en 182.
- Werkboek: Bladzijde 35.
- Track 47: Het lied: 'Kunst'.
- Film 10: Het lied: 'Kunst'. (Zie webpagina Taalsprong).

Vorbereiding

- Zorg voor verschillende instrumenten die iedereen kan bespelen, zoals de triangel, de xylofoon, de trommel, de tamboerijn, et cetera

Lesoverzicht

Start	10 min.	U herhaalt de flashcards en u laat de kinderen de zin afmaken: Mag ik van jou..?
Kern	15 min.	U laat de kinderen bladzijde 182 uit het leesboek lezen.
	15 min.	U neemt het dictee af en u laat de kinderen het zelf nakijken. (Zie bladzijde 35 in het werkboek).
Afsluiting	5 min.	U zingt het lied 'Kunst' met de kinderen. U laat een aantal kinderen het lied begeleiden op hun instrument. (Zie bladzijde 175 in het leesboek).

◆ Start

Deel de flashcards van de woordmuur uit en laat de kinderen deze duidelijk zichtbaar op hun tafel leggen. Loop rond en stel de vraag: 'Mag ik van jou de viool?' bij het kind dat de flashcard 'de viool' voor zich heeft liggen. Het kind geeft de flashcard aan u. Schrijf op het bord de zin:

Mag ik van jou ...?

Leg aan de kinderen uit, dat ze de zin telkens af moeten maken. Laat het kind die de kaart van de viool had, de volgende zin formuleren en vragen naar een flashcard bij een ander kind.

- Mag ik van jou de zanger?
- Mag ik van jou het penseel?
- Mag ik van jou de schilder en de muzikant?

Wijs de kinderen erop dat de kaart van eigenaar verandert en dat ze goed moeten onthouden wie welke kaart heeft.

Als alle kaarten opgehaald zijn, vraagt u aan de rest van de klas wie zij denken dat de flashcard van 'de viool' heeft. Het kind dat het goed geraden heeft, mag de flashcard aan de woordmuur terughangen.

◆ Kern

1. **lb 182** De kinderen gaan in duo's deze tekst lezen. Leg uit dat ze om de beurt twee zinnen hardop mogen voorlezen. Ze mogen elkaar pas verbeteren als de ander klaar is. Indien nodig geeft u extra uitleg bij de woorden die de kinderen niet begrijpen.

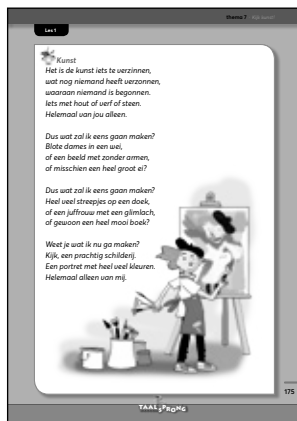
2. **wb 35** Laat de kinderen het volgende dictee maken.
 1. Kaat draait de lijmop dicht. Schrijf op: *lijmop*.
 2. De schoolbus vertrekt al heel vroeg. Schrijf op: *schoolbus*.
 3. Met het zakmes schilt hij de appel. Schrijf op: *zakmes*.
 4. Er staat iemand bij de voordeur. Schrijf op: *voordeur*.
 5. Een huismus is een leuk klein vogeltje. Schrijf op: *huismus*.
 6. Kaat heeft buikpijn. Schrijf op: *buikpijn*.

7. Er hangt een grote oorbel aan haar oorlel. *Schrijf op: oorlel.*
8. Ik gooi hout in de vuurpot. *Schrijf op: vuurpot.*

Schrijf na afloop de woorden op het bord en laat de kinderen zelf hun dictee nakijken en verbeteren.

◆ Afsluiting

lb 175 Verdeel de klas in zangers en muzikanten. Deel de instrumenten uit aan de muzikanten. Laat de zangers de tekst van het lied 'Kunst' opzoeken in het leesboek. Laat de zangers het lied zingen en de muzikanten het lied begeleiden op hun instrument. Laat de kinderen het lied zowel langzaam als vlug uitvoeren.

Les 11 Kaat in het theater (1)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen gericht begrijpend luisteren naar fictie (de verhaallijn volgen en begrijpen) en de kinderen kunnen drielettergrepige woorden die beginnen met 'on-' en 'ont-', lezen.

Subdoelen

- Koppelen van eigen kennis en ervaring aan de inhoud van de les;
- Begrijpen van de strekking van een verhaal;
- Uitbreiden van de woordenschat met de woorden: het theater, de voorstelling, het publiek, het podium, de toneelspeler, toneelspelen en de danser;
- Kennen van de betekenis van woorden uit het woordschema DE KUNST;
- Lezen van drielettergrepige woorden die beginnen met 'on-' en 'ont-';
- Lezen en begrijpen van een leestekst;
- Zingen van de tekst van een lied.

Materiaal Taalsprong

- Verhalenboek: 'Kaat en kunst' van Sanne Jennen en Laura Tonk. (Kaat gaat naar Cas di Cultura).
- Leesboek: Bladzijde 175, 183 en 184.
- Track 47: Het lied: 'Kunst'.
- Track 51: Het verhaal: 'Kaat en kunst' (Kaat gaat naar Cas di Cultura).
- Film 10: Het lied: 'Kunst'. (Zie webpagina Taalsprong).

Vorbereiding

- Zorg dat de volgende zinnen op het bord staan:
Oeps, het was een **ongeluk**.
Kaat moet eerst **ontbijten**.
Kun jij alle letters **onthouden**?

Lesoverzicht

Start	5 min.	U introduceert het theater middels bladzijde 142 uit het verhalenboek.
Kern	10 min.	U leest uit het verhaal 'Kaat en kunst' (in het verhalenboek), het hoofdstuk 'Kaat gaat naar Cas di Cultura', voor.
	5 min.	U legt de doelwoorden uit aan de hand van de afbeeldingen in het verhalenboek.
	10 min.	U introduceert het lezen van drielettergrepige woorden die beginnen met 'on-' en 'ont-' op bladzijde 183 van het leesboek.
	10 min.	U laat de kinderen bladzijde 184 uit het leesboek lezen.
Afsluiting	5 min.	U herhaalt het lied 'Kunst' uit les 1. (Zie bladzijde 175 van het leesboek).

◆ Start

Laat de kinderen uit het verhalenboek de afbeelding van het **theater** zien (bladzijde 142). Leg aan de kinderen uit dat Cas di Cultura een **theater** is. Vraag aan de kinderen of zij wel eens in het **theater** zijn geweest. Vraag wat ze gezien hebben in het **theater**.

Vertel dat u nog een verhaal heeft over Kaat. Leg uit dat Kaat naar het **theater** gaat met haar klas.

◆ Kern

1. Lees het verhaal 'Kaat gaat naar Cas di Cultura' voor. Wijs tijdens het voorlezen zoveel mogelijk de nieuwe begrippen aan op de plaat en geef uitleg waar nodig.
2. Laat de afbeeldingen uit het verhalenboek nog een keer zien. Benoem de doelwoorden, wijs ze aan, leg ze nog een keer kort uit en laat de kinderen de woorden nazeggen.

• het theater:

Een **theater** is een gebouw waar mensen gaan kijken naar mensen die dansen, zingen, **toneelspelen** en/of muziek maken.

• de voorstelling:

Als mensen in het **theater** **dansen**, zingen, **toneelspelen** of muziek maken dan geven ze een **voorstelling**. Mensen komen dan kijken naar de **voorstelling**.

• **het publiek:**

Het publiek zijn de mensen in de zaal. Ze komen kijken naar de voorstelling.

• **het podium:**

Als mensen een voorstelling geven dan staan ze op het podium. Het podium is hoger dan de rest van het theater. Zo kan het publiek het beter zien.

Stel vragen over het verhaal en de doelwoorden.

- Waar staat Kaat als ze optreedt?
- Waar zit mama als ze komt kijken?
- Wie heeft er wel eens op het podium gestaan in een theater?

Stimuleer de kinderen om antwoord te geven in een zin van minimaal vier woorden.

3. **Instructie: Drielettergrepige woorden die beginnen met 'on-' en 'ont-'**

Herhaal eerst alle letters van de letterlijn.

Lees dan de volgende zinnen op:

*oeps, het was een ongeluk.
Kaat moet eerst ontbijten.
Kun jij alle letters onthouden?*

Onderstreep de woorden: ongeluk, ontbijten en onthouden. Laat zien dat deze woorden uit stukjes bestaan. Schrijf de woorden in stukjes op. Geef elk stukje van het woord een andere kleur. Laat de kinderen deze woorden een aantal keren hardop voorlezen.

lb 183 Laat de kinderen de wisselrijtjes eerst voor zichzelf lezen. Hak vervolgens samen met de kinderen de woorden in stukjes. Lees de wisselrijtjes samen met de kinderen. Geef tot slot individuele beurten. Indien nodig geeft u uitleg bij de woorden die de kinderen nog niet begrijpen. Vraag de leerlingen welk woord uit het rijtje (in hun leesboek) afgebeeld wordt.

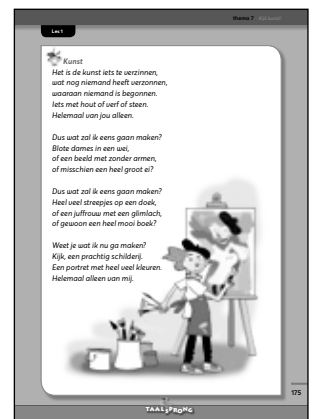

4. **lb 184** Lees de tekst eerst voor en laat de kinderen stil meelesen. Lees de tekst nog een keer en laat de kinderen nu de tekst hardop meelesen. Indien nodig geeft u extra uitleg bij de woorden die de kinderen nog niet begrijpen.

◆ **Afsluiting**

lb 175 Laat het filmpje van het lied 'Kunst' nog een keer zien. Zing daarna samen het liedje. Laat de kinderen de tekst van het lied meelesen in hun leesboek.

Les 12 Kaat in het theater (2)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden van de les herkennen en benoemen en de kinderen kunnen drielettergrepige woorden die beginnen met 'on-' en 'ont-', lezen.

Subdoelen

- Navertellen van een verhaal;
- Uitbreiden van de woordenschat met de woorden: het theater, de voorstelling, het publiek, het podium, de toneelspeler, toneelspelen en de danser;
- Kennen van de betekenis van woorden uit het woordschema DE KUNST;
- Lezen en begrijpen van een leestekst;
- Beantwoorden van vragen over een leestekst;
- Lezen van drielettergrepige woorden die beginnen met 'on-' en 'ont-';
- Herkennen van een woord op grond van een beschrijving.

Materiaal Taalsprong

- Verhalenboek: 'Kaat en kunst' van Sanne Jennen en Laura Tonk. (Kaat gaat naar Cas di Cultura).
- Flashcards 24 t/m 35: Dansen, de danser, de toneelspeler, toneelspelen, het theater (3x), de muziek, de dansschoenen, de danskleren, de verkleedkleden en de verkleedspullen.
- Werkboek: Bladzijde 36 t/m 38.
- Track 51: Het verhaal: 'Kaat en kunst' (Kaat gaat naar Cas di Cultura).

Lesoverzicht

Start	10 min.	U herhaalt het verhaal 'Kaat gaat naar Cas di Cultura' aan de hand van de afbeeldingen in het verhalenboek.
Kern	10 min.	U breidt de woordkast DE KUNST uit.
	20 min.	U laat de kinderen bladzijde 36 tot en met 38 uit het werkboek maken.
Afsluiting	5 min.	U beeldt de verschillende soorten kunstenaars uit en u laat de kinderen raden om welke kunstenaar het gaat.

◆ Start

Herhaal het verhaal 'Kaat gaat naar Cas di Cultura', door de kinderen bij iedere plaat te laten vertellen wat er op de plaat gebeurt. Doe vervolgens met de kinderen dezelfde oefening als in het verhaal. Laat de kinderen een boom, een oude vrouw en een koning uitbeelden.

◆ Kern

1. Breid de woordkast DE KUNST uit met de flashcards 24 tot en met 35. Laat de flashcards zien, benoem ze, laat de kinderen de woorden nazeggen en hang ze op de juiste plaats in de kast.

DE KUNST				
HET KUNSTWERK	DE KUNSTENAAR	WAT DOETHIJ/ZIJ?	HET MATERIAAL	WAAR IS HET KUNSTWERK TE BEKIJKEN?

Leg uit dat je bij **dansen** en **toneelspelen** allerlei materiaal kunt gebruiken, maar dat je ook zonder materialen kunt **dansen** en **toneelspelen**.

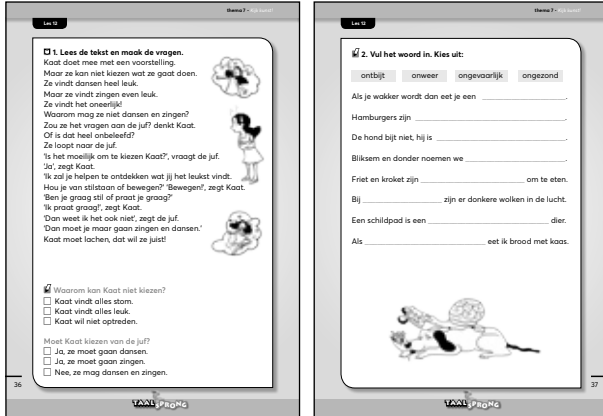
Stel vragen over de flashcards.

- Waar kun je een schilderij bekijken?
- Waar kun je een beeld bekijken?

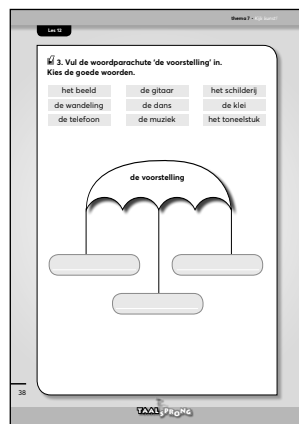
- Waar kun je een toneelstuk bekijken?
- Et cetera ...

Stimuleer de kinderen om antwoord te geven in een zin van minimaal vier woorden.

2. **wb 36 t/m 38** Bespreek de opdrachten uit het werkboek.

- **Opdracht 1**
De kinderen moeten bij deze opdracht de tekst op bladzijde 36 van het werkboek lezen en de vragen beantwoorden door het juiste antwoord aan te kruisen.
- **Opdracht 2**
De kinderen moeten de zinnen lezen en het juiste woord kiezen van de woorden die boven de zinnen staan.
- **Opdracht 3**
De kinderen moeten de woorden die te maken hebben met de voorstelling invullen in de woordparachute. Het betreft de woorden: 'de muziek', 'de dans' en 'het toneelstuk'.

TIP

De kinderen die klaar zijn met de opdrachten uit het werkboek, mogen een leesboek pakken en gaan lezen, of de extra leesbladen in het leesboek gaan lezen.

◆ **Afsluiting**

Bekijk met de kinderen de kolom 'de kunstenaar' in de woordkast DE KUNST. Beeld één van de kunstenaars uit (een schilder, een beeldhouwer, een danser, een muzikant of een **toneelspeler**) en laat de kinderen raden welke kunstenaar u uitbeeldt. Laat ook de kinderen de kunstenaars uitbeelden.

Les 13 Verleden, heden, toekomst (1)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden van de les herkennen en benoemen en de kinderen kunnen drielettergrepige woorden lezen.

Subdoelen

- Gericht luisteren en kijken naar een film;
- Uitbreiden van de woordenschat met de woorden: het verleden, het heden en de toekomst;
- Toepassen van synoniemen;
- Lezen van drielettergrepige woorden;
- Lezen en begrijpen van een leestekst;
- Begrijpen van de tekst van een lied.

Materiaal Taalsprong

- Plaat 5 t/m 7: Schilderijen (het verleden, het heden en de toekomst).
- Leesboek: Bladzijde 185 en 186.
- Track 47: Het lied: 'Kunst'.
- Film 10: Het lied: 'Kunst'. (Zie webpagina Taalsprong).

Vorbereiding

- Zorg voor muziekinstrumenten.
- Zorg dat de volgende zinnen op het bord staan:
De kin-de-ren schil-de-ren samen.
Ge-luk-kig is het mooi ge-wor-den.
De verf valt per on-ge-luk.

Lesoverzicht

Start	10 min.	U laat het filmpje 'Kunst' zien.
Kern	10 min.	U legt de doelwoorden van de les uit aan de hand van de platen 5 tot en met 7.
	10 min.	U herhaalt de drielettergrepige woorden op bladzijde 185 van het leesboek.
	10 min.	U laat de kinderen bladzijde 186 uit het leesboek lezen.
Afsluiting	5 min.	U zingt samen met de kinderen het lied 'Kunst'.

◆ Start

Laat het filmpje bij het lied 'Kunst' zien. Vertel dat er in het museum dat in het filmpje te zien is, veel kunst hangt met afbeeldingen van vroeger. Vraag de kinderen na afloop van het filmpje, welke kunst ze gezien hebben.

◆ Kern

1. Hang de platen 5 t/m 7 op. Leg de doelwoorden uit middels deze schilderijen en vraag steeds aan de kinderen waaraan ze kunnen zien dat het een schilderij, een voorstelling is uit **het verleden**, in **het heden** of van **de toekomst**.

• het verleden (plaat 5):

Verleden is hetzelfde als vroeger. Iets wat in het **verleden** is gebeurd, is heel lang geleden gebeurd. Wat je op dit schilderij ziet is wat in het **verleden** is gebeurd. Waaraan kun je dat zien?

• het heden (plaat 6):

Het heden is hetzelfde als nu. Wat je ziet op dit schilderij is uit deze tijd, **het heden**. Waaraan kun je dat zien?

• de toekomst (plaat 7):

De **toekomst** is hetzelfde als later. Wat er in de **toekomst** gaat gebeuren weten we nog niet. Op het laatste schilderij zie je wat de kunstenaar denkt hoe de **toekomst** eruit zal zien.

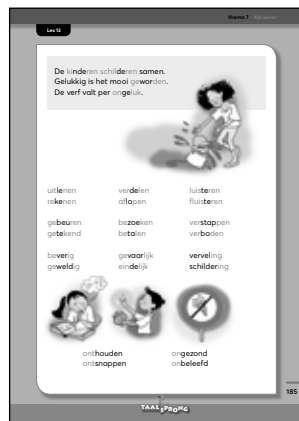
2. **Instructie: Drielettergrepige woorden**
Herhaal eerst alle letters van de letterlijn.

Lees dan de volgende zinnen op:

De kin-de-ren schil-de-ren samen.
Ge-luk-kig is het mooi ge-wor-den.
De verf valt per on-ge-luk.

Verdeel van handgeschreven zinnen, de lange woorden in stukjes.

Ib 185 Laat de kinderen de wisselrijtjes eerst voor zichzelf lezen. Hak vervolgens samen met de kinderen de woorden in stukjes. Lees de wisselrijtjes samen met de kinderen. Geef tot slot individuele beurten. Indien nodig geeft u uitleg bij de woorden die de kinderen nog niet begrijpen. Vraag de leerlingen welk woord uit het rijtje (in het leesboek) afgebeeld wordt.

3. **Ib 186** Lees de tekst eerst voor en laat de kinderen stil meelesen. Lees de tekst nog een keer en laat de kinderen nu de tekst hardop meelesen. Indien nodig geeft u extra uitleg bij de woorden die de kinderen nog niet begrijpen.

Het lied: 'Kunst':

*Het is de kunst iets te verzinnen,
wat nog niemand heeft verzonnen,
waaraan niemand is begonnen.
Iets met hout of verf of steen.
Helemaal van jou alleen.*

*Dus wat zal ik eens gaan maken?
Blote dames in een wei,
of een beeld met zonder armen,
of misschien een heel groot ei?
Dus wat zal ik eens gaan maken?
Heel veel streepjes op een doek,
of een juffrouw met een glimlach,
of gewoon een heel mooi boek?*

*Weet je wat ik nu ga maken?
Kijk, een prachtig schilderij.
Een portret met heel veel kleuren ...
Helemaal alleen van mij.*

◆ Afsluiting

Zing met de kinderen het lied 'Kunst'. Verdeel de klas in zangers, muzikanten en dansers. Laat de muzikanten muziek maken bij het lied en de dansers een dans.

Les 14 Verleden, heden, toekomst (2)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen synoniemen toepassen en de kinderen kunnen een tekst lezen en begrijpen.

Subdoelen

- Toepassen van synoniemen (vroeger/verleden, nu/heden, later/toekomst);
- Uitbreiden van de woordenschat met de woorden: het verleden, het heden en de toekomst;
- Kennen van de betekenis van woorden uit het woordschema VROEGER/NU/LATER;
- Lezen en begrijpen van een leestekst;
- Beantwoorden van vragen over een leestekst;
- Lezen van drielettergrepige woorden;
- Formuleren van een titel voor een verhaal;
- Voeren van een (kort) gesprek.

Materiaal Taalsprong

- Flashcards 36 t/m 38: Vroeger, nu en later.
- Plaat 8 t/m 10: Portretten van vroeger, nu, later.
- Werkboek: Bladzijde 39 en 40.

Vorbereiding

- Schrijf de woorden 'het verleden', 'het heden' en 'de toekomst' op drie stroken papier.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U herhaalt de doelwoorden verleden, heden en toekomst aan de hand van de drie platen.
Kern	10 min.	U maakt de woordkast VROEGER-NU-LATER.
	20 min.	U laat de kinderen bladzijde 39 en 40 uit het werkboek maken.
Afsluiting	10 min.	U speelt het spel 'Geen ja, geen nee'.

◆ Start

Laat de kinderen plaat 9 zien. Vertel dat dit een schilderij is van uw vriend. Leg uit dat hij er nu zo uitziet. Vraag of de kinderen een ander woord kennen voor 'nu'. Bevestig dat dit een schilderij is uit **het heden**.

Laat nu plaat 8 zien en vertel dat dit uw vriend was toen hij nog klein was. Vraag of de kinderen een ander woord kennen voor vroeger? Bevestig dat dit het woord **het verleden** is.

Laat nu plaat 10 zien. En leg uit dat u denkt dat als uw vriend later oud en opa is, hij er zo uit zal zien. Vraag aan de kinderen of ze een ander woord kennen voor later. Bevestig dat dit het woord **de toekomst** is.

◆ Kern

Maak een woordkast VROEGER/NU/LATER met de woordstroken **het verleden, het heden en de toekomst**. Laat de kinderen de platen van les 13 en les 14 onder de juiste kolom plaatsen.

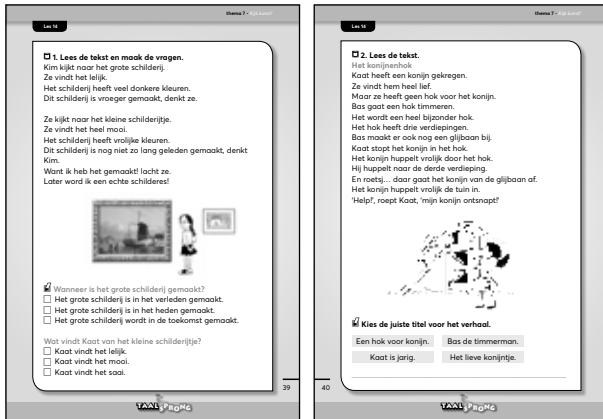

Stel vragen over de flashcards en platen, bijvoorbeeld:

- Kunnen jullie vertellen over iets wat in het verleden is gebeurd?
- Kunnen jullie iets vertellen wat in het heden gebeurt?
- Kunnen jullie iets vertellen wat jullie hopen dat in de toekomst gaat gebeuren?

Stimuleer de kinderen om antwoord te geven in een zin van minimaal vier woorden.

2. **wb 39+40** Bespreek de opdrachten uit het werkboek.

- **Opdracht 1**
De kinderen moeten bij deze opdracht de tekst op bladzijde 39 van het werkboek lezen en de vragen beantwoorden door het juiste antwoord aan te kruisen.
- **Opdracht 2**
De kinderen moeten bij deze opdracht het verhaaltje lezen en er een passende titel bij uitkiezen.

TIP

De kinderen die klaar zijn met de opdrachten uit het werkboek, mogen een leesboek pakken en gaan lezen, of de extra leesbladen in het leesboek gaan lezen.

◆ **Afsluiting**

Speel het spel 'Geen ja, geen nee'.
Ga een gesprekje aan met een leerling over het verleden, toen de leerling nog op de kleuterschool zat. Spreek af dat de woorden ja en nee verboden zijn. Het kind is af als het de woorden toch gebruikt. Herhaal dit met verschillende leerlingen en time wie dit spel het langste volhoudt.

Les 15 Herhalingsles

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen synoniemen toepassen, de kinderen kunnen een leestekst lezen en begrijpen en de kinderen kunnen klankzuivere mkm-samenstellingen, schrijven.

Subdoelen

- Formuleren van (vraag) zinnen;
- Herkennen van een woord op grond van een beschrijving;
- Toepassen van synoniemen (vroeger/het verleden, nu/het heden en later/de toekomst);
- Kennen van de betekenis van woorden uit de woordschema's;
- Lezen van drielettergrepige woorden die beginnen met 'on-' en 'ont-';
- Lezen van drielettergrepige woorden;
- Lezen en begrijpen van een leestekst;
- Schrijven van klankzuivere mkm-samenstellingen;
- Voordragen van een lied.

Materiaal Taalsprong

- Leesboek: Bladzijde 175, 187 en 188.
- Werkboek: Bladzijde 41.
- Track 47: Het lied: 'Kunst'.
- Film 10: Het lied: 'Kunst'. (Zie webpagina Taalsprong).

Vorbereiding

- Haal alle flashcards en woordstroken van de woordmuur.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U speelt het spel 'Ra ra, wat is het?' waarbij u de flashcards en woordstroken van les 1 t/m 14 herhaalt.
Kern	15 min.	U laat de kinderen bladzijde 187 en 188 uit het leesboek lezen.
	15 min.	U neemt het dictee af en u laat de kinderen het zelf nakijken. (Zie bladzijde 41 in het werkboek).
Afsluiting	5 min.	U zingt samen met de kinderen het lied 'Kunst'. (Zie bladzijde 175 van het leesboek).

◆ Start

Speel het spel 'Ra, ra wat is het?'.

Haal alle flashcards en woordstroken van de woordmuur en deel ze aan verschillende kinderen uit. Laat één van de kinderen naar voren komen en laat het kind een beschrijving geven van de flashcard/woordstrook. Ze mogen het woord zelf niet noemen. Laat de andere kinderen raden welke flashcard/woordstrook het kind beschrijft. Laat daarna het kind de flashcard/woordstrook weer in het woordschema DE KUNST hangen.

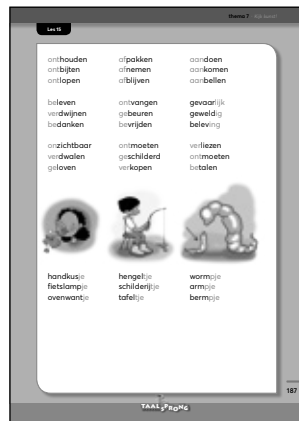
◆ Kern

1. Herhaal kort de synoniemen die op de synoniemenposter staan. Wijs hierbij het desbetreffende synoniem aan.

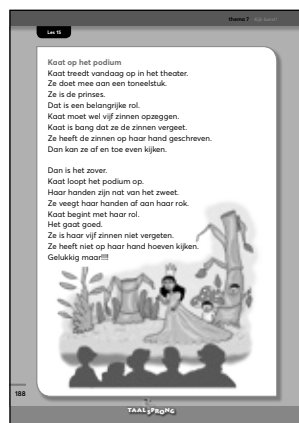
Leg nogmaals uit wat op vroeger/het verleden, nu/het heden en later/de toekomst is. Vertel dat deze synoniemen van elkaar zijn; ze betekenen hetzelfde. Wijs de afbeeldingen van 'vroeger'/'het verleden', 'nu'/'het heden' en 'later'/'de toekomst' aan op de synoniemenposter.

2. **lb 187** Laat de kinderen de wisselrijtjes eerst voor zichzelf lezen. Hak vervolgens samen met de kinderen de woorden in stukjes. Lees de wisselrijtjes samen met de kinderen. Geef tot slot individuele beurten. Indien nodig geeft u uitleg bij de woorden die de kinderen nog niet begrijpen. Vraag de leerlingen welk woord uit het rijtje (in hun leesboek) afgebeeld wordt.

lb 188 Lees de tekst eerst voor en laat de kinderen stil meelezen. Lees de tekst nog een keer en laat de kinderen nu de tekst hardop meelezen. Indien nodig geeft u extra uitleg bij de woorden die de kinderen niet begrijpen.

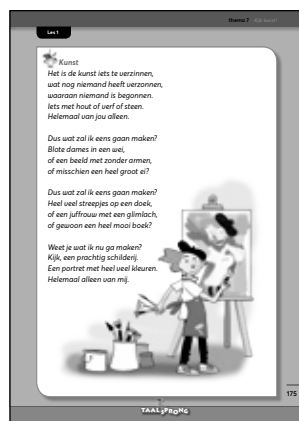

3. **wb 41** Laat de kinderen het volgende dictee maken.
1. Kaat gaat naar school met haar rugzak. Schrijf op: *rugzak*.
 2. Mag ik de lijmpot? Schrijf op: *lijmpot*.
 3. Opa heeft altijd een zakdoek mee om zijn neus te snuiten. Schrijf op: *zakdoek*.
 4. Mama heeft een oordop in. Schrijf op: *oordop*.
 5. Ik wil een huisdier! Schrijf op: *huisdier*.
 6. Op het schilderij staat een ijsbeer. Schrijf op: *ijsbeer*.
 7. Hij schopt tegen de voetbal. Schrijf op: *voetbal*.
 8. Kaat drukt op de deurbel. Schrijf op: *deurbel*.

Schrijf na afloop de woorden op het bord en laat de kinderen zelf hun dictee nakijken en verbeteren.

◆ Afsluiting

lb 175 Verdeel de klas in zangers, dansers, toneelspelers en muzikanten. Deel de instrumenten uit aan de muzikanten. Laat de zangers de tekst van het lied 'Kunst' opzoeken in het leesboek. Laat de zangers het lied zingen, de dansers het lied dansen, de toneelspelers het lied uitbeelden en de muzikanten het lied begeleiden op hun instrument.

Herhalingsdag 1

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden uit het thema herkennen en toepassen en de kinderen kunnen een eenvoudige tekst lezen en begrijpen.

Subdoelen

- Kennen van de betekenis van woorden uit de woordschema's;
- Lezen en begrijpen van een leestekst;
- Formuleren van een titel voor een verhaal;
- Toepassen van synoniemen;
- Toepassen van verkleinwoorden;
- Maken van woorden van de aangeboden letters.

Materiaal Taalsprong

- Kopieerblad 1: De signaleringstoets.
- Leesboek: Bladzijde 189.

Vorbereiding

- Kopieer kopieerblad 1 voor alle kinderen.
- Zorg voor stroken papier.

Lesoverzicht

Start	10 min.	U herhaalt het woordschema DE KUNST.
Kern	10 min.	U herhaalt de letterlijn, u leest de tekst op bladzijde 189 van het leesboek en u laat de kinderen een titel bedenken bij het verhaal.
	20 min.	U neemt de signaleringstoets af.
Afsluiting	5 min.	U speelt het spel 'Galgje'.

◆ Start

Ga bij de woordmuur staan. Herhaal het woordschema DE KUNST. Laat vijf kinderen voor de klas komen en geef ieder kind een woordstrook uit het woordschema DE KUNST: 'Het kunstwerk', 'De kunstenaar', 'Wat doet hij/zij?', 'Het materiaal' en 'Waar is het kunstwerk te bekijken?'. Haal de flashcards van de woordmuur en deel ze uit. Geef de kinderen twee minuten de gelegenheid om bij de juiste woordstrook te gaan staan. Laat de rest van de klas controleren of het goed is gegaan en maak de woordkast weer compleet.

◆ Kern

1. Herhaal de letterlijn.

lb 189 De kinderen gaan in duo's deze tekst lezen. Leg uit dat ze om de beurt twee zinnen hardop mogen voorlezen. Ze mogen elkaar pas verbeteren als de ander klaar is. Indien nodig geeft u extra uitleg bij de woorden die de kinderen niet begrijpen. Laat de kinderen in duo's een titel bedenken voor dit verhaal en dit opschrijven op een strook papier.

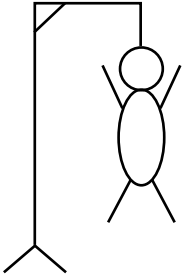
Hang alle titels aan het bord en bespreek welke titel het best past bij het verhaal.

2. Neem de signaleringstoets van thema 7 klassikaal af. Deze toets bestaat uit vier verschillende onderdelen.
 1. Bij onderdeel 1 moeten de kinderen de synoniemen bij elkaar zoeken en deze verbinden door een lijn te trekken. De volgende synoniemen staan afgebeeld:
 1. vroeger – het verleden
 2. nu – het heden
 3. later – de toekomst
 2. Bij onderdeel 2 moeten de kinderen het juiste woord aankruisen.
 4. het hondje
 5. het huis
 6. de kast
 7. de maan
 8. het raam
 9. de deur
 10. het katje
 3. Bij onderdeel 3 moeten de kinderen de juiste woorden in de woordspin HET KUNSTWERK invullen, te weten: 'het schilderij', 'de muziek', 'het beeld', 'de dans' en 'het toneelstuk'.
 4. Bij onderdeel 4 moeten de kinderen aangeven welk plaatje bij het woord hoort. U leest het woord hardop voor en de kinderen zetten een kruisje bij het juiste plaatje. Hierbij gaat het om de volgende woorden:

- 16. de klei
- 17. het museum
- 18. het penseel
- 19. de trompet
- 20. het schilderij

◆ **Afsluiting** _____

Speel het spel 'Galgje'. Kies een woord dat iets met dit thema te maken heeft.

Herhalingsdag 2

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden uit het thema herkennen en toepassen en de kinderen kunnen de aangeboden leesmoelijkheden uit het thema voldoende toepassen.

Subdoelen

- Maken van woorden met de aangeboden letters;
- Kennen van de betekenis van woorden uit de woordschema's;
- Lezen van drielettergrepige woorden die eindigen op '-enen', '-elen' en '-eren';
- Lezen van drielettergrepige woorden met een voorvoegsel ('ge-', 'be-', 'ver-');
- Lezen van drielettergrepige verkleinwoorden;
- Lezen van drielettergrepige woorden die eindigen op '-ig', '-lijk' en '-ing';
- Lezen van drielettergrepige woorden die beginnen met 'on-' en 'ont-';
- Lezen van drielettergrepige woorden.

Materiaal Taalsprong

- Werkboek: Bladzijde 42.

Vorbereiding

- Analyseer de signaleringstoets en herhaal in deze les de woordschema's waar de woorden die slecht gescoord zijn, in voorkomen.
- Kies opdrachten om te consolideren en leg klaar wat u nodig hebt.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U herhaalt de letterlijn. U laat de kinderen bladzijde 42 uit het werkboek maken.
Kern	35 min.	U herhaalt de doelwoorden door middel van consolideeroefeningen.
		U herhaalt de letters en behandelde leesmoelijkheden door middel van consolideeroefeningen.
Afsluiting	5 min.	U bespreekt de vraag 'Wat is kunst?'

◆ Start

wb 42 Laat de kinderen acht letters kiezen (waaronder twee klinkers). Deze acht letters schrijven ze in de hokjes bovenaan de bladzijde. Laat de kinderen vervolgens met hun acht gekozen letters zoveel mogelijk woorden bedenken die ze opschrijven op het hun werkblad.

◆ Kern

Uit de analyse van de signaleringstoets is gebleken welke woorden de kinderen nog niet goed beheersen. Herhaal de woordschema's waar deze woorden in voorkomen.

1. Kies vervolgens uit de volgende consolideeroefeningen een oefening die bij het woordschema past:

Waar/niet waar

Noem eigenschappen en betekenisaspecten van woorden die waar zijn en die niet waar zijn. Spreek met de kinderen af dat als ze iets horen wat waar is, ze moeten gaan staan. Is de omschrijving niet waar dan blijven ze zitten. Wie blijft er over?

Geen ja, geen nee

Ga een gesprekje aan met een leerling over dit thema en spreek af dat de woorden ja en nee verboden zijn. Het kind is af, als het de woorden toch gebruikt.

Beeld in, beeld uit

Leg de flashcards op een stapel met de afbeelding naar beneden. Leg uit dat u de kinderen een flashcard laat zien, maar dat uzelf niet weet wat er op staat. Laat de kinderen uitbeelden wat er op de flashcard staat en dan raadt u wat er op de flashcard staat. Draai vervolgens de rollen om. U beeldt een flashcard uit en de kinderen raden wat het is.

Pictionary

Teken een woord van de woordmuur op het bord en laat de kinderen raden om welk woord het gaat.

Wat is weg?

Ga bij een woordschema staan. Herhaal het woordschema. Laat de kinderen hun ogen dicht doen en haal een flashcard weg. Welke flashcard is verdwenen?

Levende woordspin

Deel flashcards (van de woordmuur) uit die samen verschillende woordspinnen vormen. Laat de kinderen rondlopen met hun flashcard en op zoek gaan naar andere kinderen waar ze een woordspin mee kunnen vormen.

Ik zie, ik zie ...

Omschrijf kort een begrip van de woordmuur en laat de kinderen raden welk begrip u omschrijft.

De detective

De bedoeling van deze oefening is om met het stellen van zo weinig mogelijk vragen het juiste woord te raden. Een kind, de detective, gaat even naar buiten en de klas kiest samen een woord van de woordmuur. Het kind komt terug in de klas en mag vragen stellen aan de kinderen in de klas. Kan de detective met tien vragen het woord raden?

Sta stil

Speel het spel 'Sta stil!'.

De kinderen gaan achter hun stoel staan. Geef in een rap tempo opdrachten met woorden die in dit thema aan bod zijn gekomen, bijvoorbeeld, muziek maken, schilderen, dansen, zingen, et cetera... Wissel dit af door af en toe te roepen 'Sta stil!'. Wie toch beweegt is af en gaat op zijn stoel zitten. Maak het moeilijker door de opdrachten nog sneller te geven. Wie blijft er over?

De koning

Speel het spel 'De koning'.

Kies een kind die de koning/koningin is, de rest van de klas zijn de onderdanen. De koning gaat voor in de klas zitten op zijn troon met zijn kroon op. Aan deze kroon wordt een flashcard vastgemaakt met een paperclip. De koning mag niet weten wat er op de flashcard staat. De koning moet nu goed de klas rondkijken, zodat alle onderdanen de flashcard kunnen zien. De onderdanen mogen nu één voor één aanwijzingen geven om ervoor te zorgen dat de koning raadt welk woord er op de flashcard staat. De onderdanen kunnen kort iets vertellen over het woord: waar je het voor gebruikt, hoe het eruitziet, waar je het kunt vinden (betekenisaspecten). Maar er mogen ook rijmwoorden, tegenstellingen, synoniemen en beginletters gegeven worden. Na elke aanwijzing mag de koning raden naar het woord.

Variatie: De koning stelt zelf vragen.

2. Kies vervolgens uit de volgende consolideeroefeningen om de letters of leesmoelijkheden van dit thema te oefenen.

Woorden flitsen

Speel met de kinderen het woordenflitsspel.

Schrijf de volgende woorden op een papier: schilderen, tekenen, draaien, springen. Laat een kind voor de klas komen. Leg aan de kinderen uit dat u een woord heel even laat zien aan het kind dat voor de klas staat. Het kind moet dat woord uitbeelden aan de rest van de klas. De klas moet raden wat er op het papiertje staat. Laat aan de kinderen zien of ze het goed hebben geraden.

Raad de letter

Kies een letter van de letterlijn. Houd de letter achter uw rug en geef aanwijzingen. De letter die ik heb, zit in het woord 'poes'. Je hoort deze letter vooraan bij het woord snoep. Als je de letter ziet, denk je aan een ssssslang.

Geef de letter door

Kies een letter en zet een muziekje op. Laat de kinderen de letter doorgeven in de klas. Als het muziekje stopt moet het kind dat op dat moment de letter vastheeft een woord met die letter verzinnen.

Letters/woorden verklanken

Herhaal de letters van de letterlijn en de basiswoorden. Laat de kinderen de letters en woorden eerst roepen dan fluisteren. Let hierbij op de juiste uitspraak.

Galgje

Kies een woord waar de leesmoelijkheden van dit thema in voorkomen. Variatie: Verdeel de klas in tweetallen en laat de kinderen in tweetallen het spel spelen. Het ene kind verzint een lang woord, het andere kind probeert het woord te raden. Tip: Laat het kind die het woord bedenkt het woord voor zichzelf op een papiertje schrijven om fouten te voorkomen.

Handschrift

Laat de kinderen woorden op verschillende manieren schrijven. De mooiste en gekste woorden worden aan de woordmuur gehangen. Voor deze opdracht bestaan legio mogelijkheden:

- Schrijf het woord zo klein/groot mogelijk.
- Schrijf het woord zo snel mogelijk.
- Schrijf het woord zo lelijk/mooi mogelijk.
- Schrijf het woord zo rond/vierkant mogelijk.
- Schrijf het woord met je ogen dicht.
- Schrijf het woord van rechts naar links/van onder naar boven.
- Schrijf het woord als een slang/in een vierkant/ronde vorm.

◆ Afsluiting

Schrijf groot op het bord: 'Wat is kunst?' Laat de kinderen hierop reageren en schrijf hun antwoorden in steekwoorden op het bord.

Herhalingsdag 3

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen tegenstellingen en synoniemen toepassen en de aangeboden leesmoelijkheden uit het thema voldoende toepassen.

Subdoelen

- Voorspellen van een vervolg van een verhaal;
- Toepassen van tegenstellingen;
- Toepassen van synoniemen;
- Lezen van drielettergrepige woorden die eindigen op ‘-enen’, ‘-elen’ en ‘-eren’;
- Lezen van drielettergrepige woorden met een voorvoegsel (‘ge-’, ‘be-’, ‘ver-’);
- Lezen van drielettergrepige verkleinwoorden;
- Lezen van drielettergrepige woorden die eindigen op ‘-ig’, ‘-lijk’ en ‘-ing’;
- Lezen van drielettergrepige woorden die beginnen met ‘on-’ en ‘ont-’;
- Lezen van drielettergrepige woorden.

Materiaal Taalsprong

- Prentenboek: ‘Trompet voor Olifant’ van Max Velthuijs.
- Leesboek: Bladzijde 190.
- Tegenstellingenposters leerjaar 1 en 2.
- Synoniemenposters leerjaar 1 en 2.
- Track 50: Het verhaal: ‘Trompet voor olifant’.

Lesoverzicht

Start	20 min.	U leest het prentenboek ‘Trompet voor Olifant’ voor en u laat de kinderen een ander einde voor het verhaal verzinnen.
Kern	10 min.	U herhaalt de tegenstellingenposter en synoniemenposter van leerjaar 1 en 2.
	10 min.	U laat de kinderen bladzijde 190 uit het leesboek lezen.
Afsluiting	5 min.	U kiest een consolideeroefening.

◆ Start

Lees het prentenboek ‘Trompet voor Olifant’ voor en stel tijdens het voorlezen vragen over het verloop van het verhaal. Stop met voorlezen op het moment dat Olifant en Krokodil tegenover elkaar staan nadat de muur is ingestort. De kinderen weten al hoe dit verhaal afloopt. Laat ze nu een ander einde bedenken bij het verhaal en schrijf dit op.

◆ Kern

1.

Herhaal met de kinderen de tegenstellingenposters en synoniemenposters van leerjaar 1 en 2. Begin met de tegenstellingen en synoniemen die bij dit thema horen, zoals ‘de voorgrond’ en ‘de achtergrond’, ‘het verleden’, ‘het heden’ en ‘de toekomst’. Laat de kinderen een zin bedenken bij ieder woord.

2. **lb 190** Laat de kinderen de wisselrijtjes eerst voor zichzelf lezen. Hak vervolgens samen met de kinderen de woorden in stukjes. Lees de wisselrijtjes samen met de kinderen. Geef tot slot individuele beurten. Indien nodig geeft u uitleg bij de woorden die de kinderen nog niet begrijpen. Vraag de leerlingen welk woord uit de rijtjes (in hun leesboek) afgebeeld wordt.

◆ Afsluiting

Kies een woordschema dat u nog wilt oefenen. Kies ook een consolideeroefening die bij het woordschema past. Suggesties staan in herhalingsdag 2.

Herhalingsdag 4

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen een spel spelen met medeleerlingen en de kinderen kunnen een leestekst lezen en begrijpen.

Subdoelen

- Herkennen van een woord op grond van een beschrijving;
- Toepassen van het meervoud van zelfstandige naamwoorden;
- Formuleren van zinnen;
- Toepassen van gespreksvaardigheden (bij een spel);
- Lezen en begrijpen van een leestekst;
- Beantwoorden van vragen over een leestekst;
- Voordragen van een gedicht.

Materiaal Taalsprong

- Leesboek: Bladzijde 178.
- Werkboek: Bladzijde 43 en 44.
- Kopieerblad 2: Enkelvoud- en meervoudspel.
- Track 48: Het gedicht: 'Ik ben een schilder'.

Vorbereiding

- Kopieer voor ieder tweetal kopieerblad 2.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U speelt het spel 'Pictionary'.
Kern	25 min.	U introduceert het spel 'Enkelvoud-meervoud' en u laat de kinderen dit spel in tweetallen spelen.
	10 min.	U laat de kinderen bladzijde 43 en 44 uit het werkboek maken.
Afsluiting	5 min.	U leest met de kinderen het gedicht 'Ik ben een schilder'. (Zie bladzijde 178 in het leesboek).

◆ Start

Speel het spel 'Pictionary'.

Teken een woord van de woordmuur op het bord en laat de kinderen raden om welk woord het gaat. Teken hetzelfde figuur ernaast en vraag aan de kinderen wat het nu is. Maak ze er zo bewust van dat de meervoudsvorm anders is dan het enkelvoud.

◆ Kern

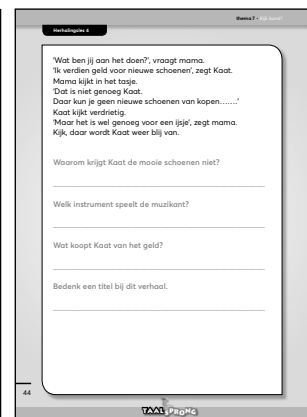
1. Leg het spel 'Enkelvoud-meervoud' uit. Leg de kaartjes met de afbeelding naar boven op de tafel. Leg uit dat er kaartjes zijn met één voorwerp of persoon (enkelvoud) en dat er kaartjes zijn met twee voorwerpen of personen (meervoud). Leg uit dat de paren bij elkaar gezocht moeten worden. U begint, pak een kaartje en benoemt wat er op staat. ('Dit is een muzikant.'). De volgende speler zoekt de kaart met het meervoud en benoemt wat er op staat. ('Dit zijn twee muzikanten.'). Laat op deze manier alle kaartjes aan bod komen. Herhaal de oefening, maar nu als memoryspel. Ook hier verwoorden de kinderen wat er te zien is op de kaart. Verdeel de klas in tweetallen. Laat ze de kaarten van het enkelvoud-/meervoudspel uitknippen en het spel spelen.

TIP

Bewaar de kaartjes. Laat de kinderen dit spel regelmatig spelen.

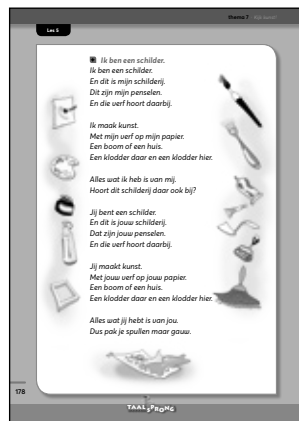
2. **wb 43+44** Bespreek de opdrachten uit het werkboek.

Lees de tekst eerst voor en laat de kinderen stil meelesen. Lees de tekst nog een keer en laat de kinderen nu de tekst hardop meelesen. Indien nodig geeft u extra uitleg bij de woorden die de kinderen nog niet begrijpen. Laat de kinderen de vragen maken en bespreek de antwoorden.

◆ **Afsluiting**

lb 178 Zeg samen het gedicht 'Ik ben een schilder' op. Laat de kinderen de tekst meelesen in hun leesboek.

Herhalingsdag 5

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen een verhaal schrijven en de kinderen kunnen de doelwoorden uit het thema herkennen en toepassen.

Subdoelen

- Toepassen van tegenstellingen;
- Toepassen van synoniemen;
- Schrijven van een verhaal aan de hand van platen;
- Toepassen van verkleinwoorden;
- Kennen van de betekenis van woorden uit de woordschema's;
- Herkennen van een woord op grond van een beschrijving.

Materiaal Taalsprong

- Kopieerblad 3: De controletoets.
- Werkboek: Bladzijde 45.
- Tegenstellingenposter leerjaar 1 en 2.
- Synoniemenposter leerjaar 1 en 2.

Vorbereiding

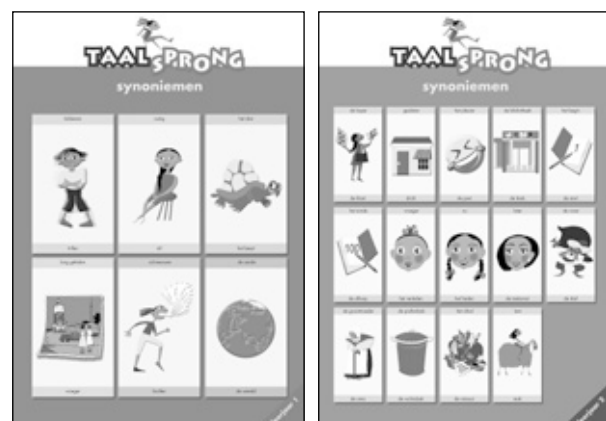
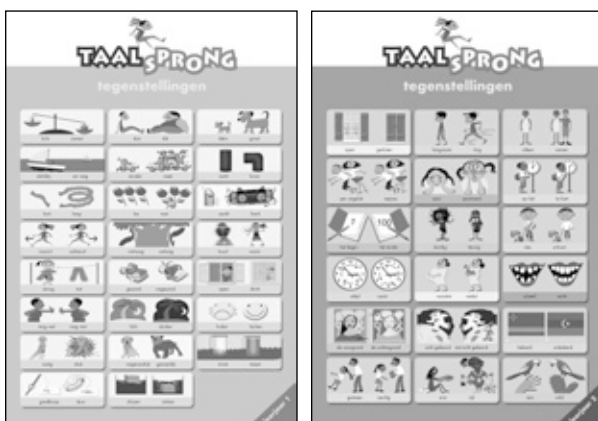
- Kopieer kopieerblad 3 voor alle kinderen.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U herhaalt de tegenstellingen- en synoniemenposters.
Kern	10 min.	U herhaalt de letterlijn en u laat de kinderen bladzijde 45 uit het werkboek maken.
	20 min.	U neemt de controletoets af.
Afsluiting	10 min.	U ruimt de woordmuur op middels een quiz.

◆ Start

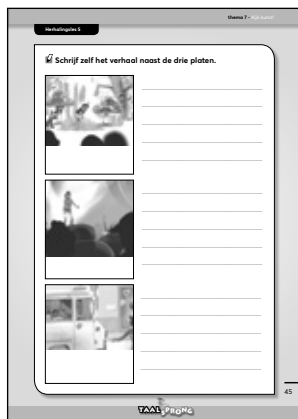
Herhaal met de kinderen de tegenstellingenposters. Noem een woord en laat de kinderen op zoek gaan naar de tegenstelling. Herhaal vervolgens de synoniemenposters op dezelfde manier.

◆ **Kern**

1. Herhaal de letterlijn.

wb 45 Laat de kinderen het verhaal 'Kaat gaat naar Cas di Cultura' zelf invullen. Bespreek wat de kinderen bedacht hebben.

2. Neem de controletoes van thema 7 klassikaal af.

Deze toets bestaat uit vier verschillende onderdelen.

1. Bij onderdeel 1 moeten de kinderen de synoniemen bij elkaar zoeken en deze verbinden door een lijn te trekken. De volgende synoniemen staan afgebeeld:

1. vroeger – het verleden
2. nu – het heden
3. later – de toekomst

2. Bij onderdeel 2 moeten de kinderen het juiste woord aankruisen.

4. het varkentje
5. de muis
6. het kastje
7. het maantje
8. het raam
9. de neus
10. het geitje

3. Bij onderdeel 3 moeten de kinderen de juiste woorden in de woordspin DE KUNSTENAAR invullen, te weten: 'de muzikant', 'de schilder', 'de danser', 'de beeldhouwer' en 'de toneelspeler'.

4. Bij onderdeel 4 moeten de kinderen aangeven welk plaatje bij het woord hoort. U leest het woord hardop voor en de kinderen zetten een kruisje bij het juiste plaatje.

Hierbij gaat het om de volgende woorden:

16. de voorgrond
17. de viool
18. de verf
19. het beeld
20. het theater

◆ **Afsluiting**

Ruim de woordmuur middels een 'quiz' op. De tegenstellingenposter en synoniemenposter blijven hangen. Deze worden gedurende het jaar uitgebreid. Stel vragen over of geef opdrachten met de verschillende flashcards aan de woordmuur. Het kind dat de vraag goed beantwoord heeft of de opdracht goed heeft uitgevoerd mag de flashcard of plaat van de woordmuur halen.

- Wat heb je nodig als je gaat schilderen/beeldhouwen/dansen?
- Ik loop in een groot gebouw. Ik zie allemaal schilderijen. Ra, ra, waar ben ik?

• Et cetera ...

Beeld een aantal handelingen of personen van de woordmuur uit en laat de kinderen raden om welke handeling of persoon het gaat.

Kopieerbladen

Kopieerblad 1: De signaleringstoets

Kopieerblad 2: Het enkelvoud/meervoudspel

Kopieerblad 3: De controlettoets

Kopieerblad 4: Het flashcardoverzicht

KOPIERBLAD 2: HET ENKELVOUD- EN MEERVOUDSPEL

de muzikant

Thema 7 - Enkelvoud en Meervoud

de muzikanten

Thema 7 - Enkelvoud en Meervoud

de viool

Thema 7 - Enkelvoud en Meervoud

de violen

Thema 7 - Enkelvoud en Meervoud

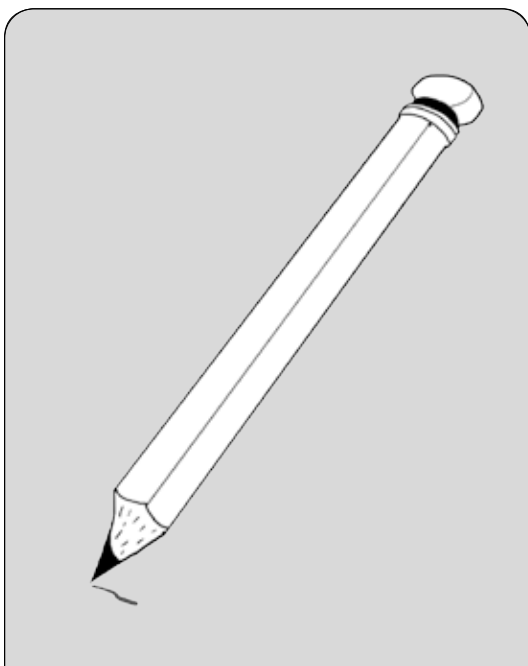
de schilder

Thema 7 – Enkelvoud en Meervoud

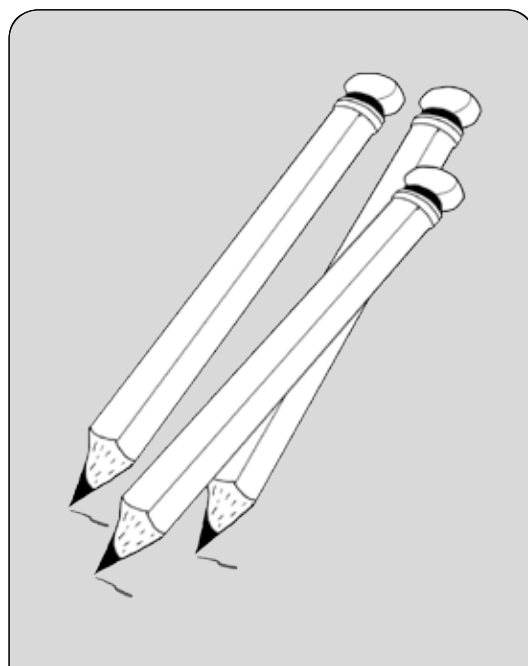
de schilders

Thema 7 – Enkelvoud en Meervoud

het potlood

Thema 7 – Enkelvoud en Meervoud

de potloden

Thema 7 – Enkelvoud en Meervoud

de danser

Thema 7 - Enkelvoud en Meervoud

de dansers

Thema 7 - Enkelvoud en Meervoud

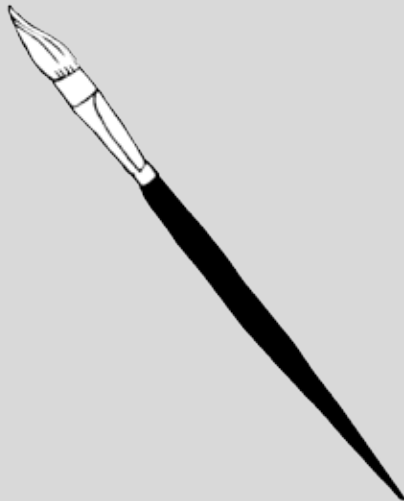
de zanger

Thema 7 - Enkelvoud en Meervoud

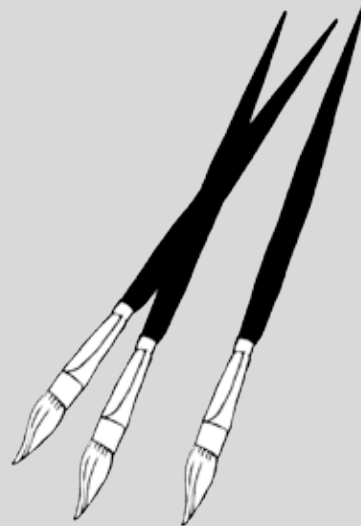
de zangers

Thema 7 - Enkelvoud en Meervoud

het penseel

Thema 7 - Enkelvoud en Meervoud

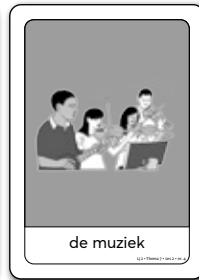
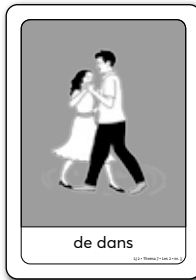
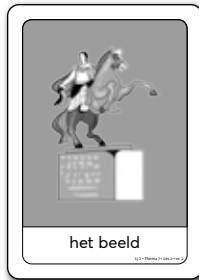
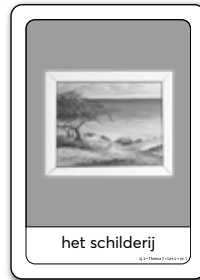

de penselen

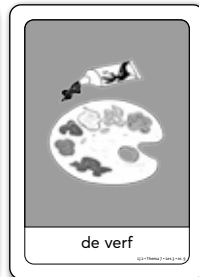
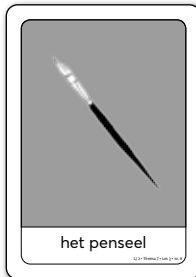
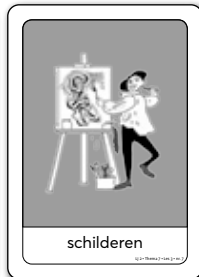
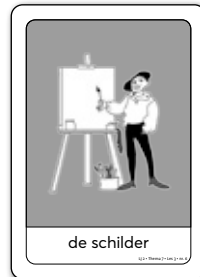
Thema 7 - Enkelvoud en Meervoud

KOPIERBLAD 4: HET FLASHCARDOVERZICHT

FLASHCARDS LES 2

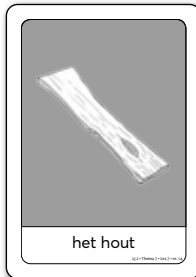
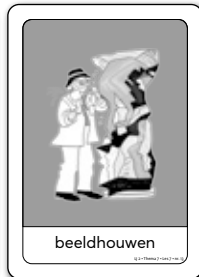
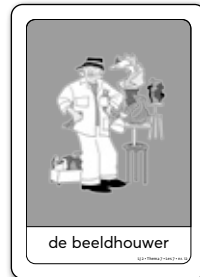
FLASHCARDS LES 3

FLASHCARDS LES 4

FLASHCARDS LES 7

FLASHCARDS LES 9

de muzikant	muziek maken	het muziekinstrument	de viool	de trompet

FLASHCARDS LES 12

dansen	de danser	de toneelspeler	toneelspelen	het theater
het theater	het theater	de muziek	de dansschoenen	de danskleren
de verkleedkleden	de verkleedspullen			

FLASHCARDS LES 14

vroeger	nu	later

Materialenlijst

DOOR LEERKRACHT TE VERZORGEN:

- twee grote vellen papier
- verf
- penselen
- een schilderschort
- een excentrieke hoed
- lege stroken papier
- een zwarte stift
- wit tekenpapier (voor alle kinderen)
- allerlei 'kleine' verkleedspullen (hoed, bril e.d.)
- instrumenten (triangel, xylofoon, trommel, tamboerijn e.d.)
- faciliteiten om film, lied, verhaal en gedicht te kunnen bekijken en beluisteren

MATERIALEN TAALSPRONG:

- liedjes, verhalen en gedichten
 - films: Kunst en Trompet voor olifant
 - werkboek: bladzijde 23 t/m 26
 - leesboek: bladzijde 173 t/m 196
 - flashcards 1 t/m 38
 - letterkaarten: 'm, s, t, n, k, b, p, d, h, f, r, w, v, z, e, o, u, ei, i, ou, ui, l, nk, aa, ee, oo, oe, ij, a, ie, sch, uu, w, eu, g, j, au, ng, nk, ch'
 - platen 1 t/m 10
 - synoniemenposters leerjaar 1 en 2
 - tegenstellingenposters leerjaar 1 en 2
 - verhalenboek: Kaat en kunst
 - prentenboek: Trompet voor Olifant
-

